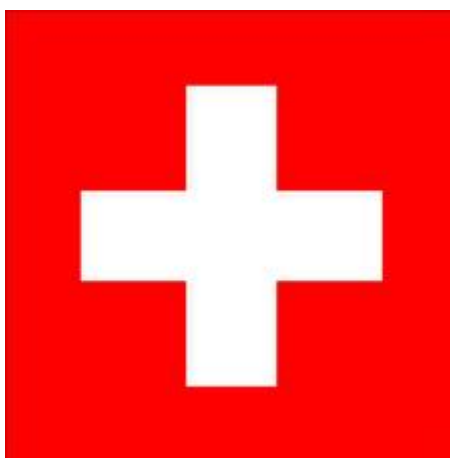

ÎNDRUMAR DE AFACERI

ELVEȚIA

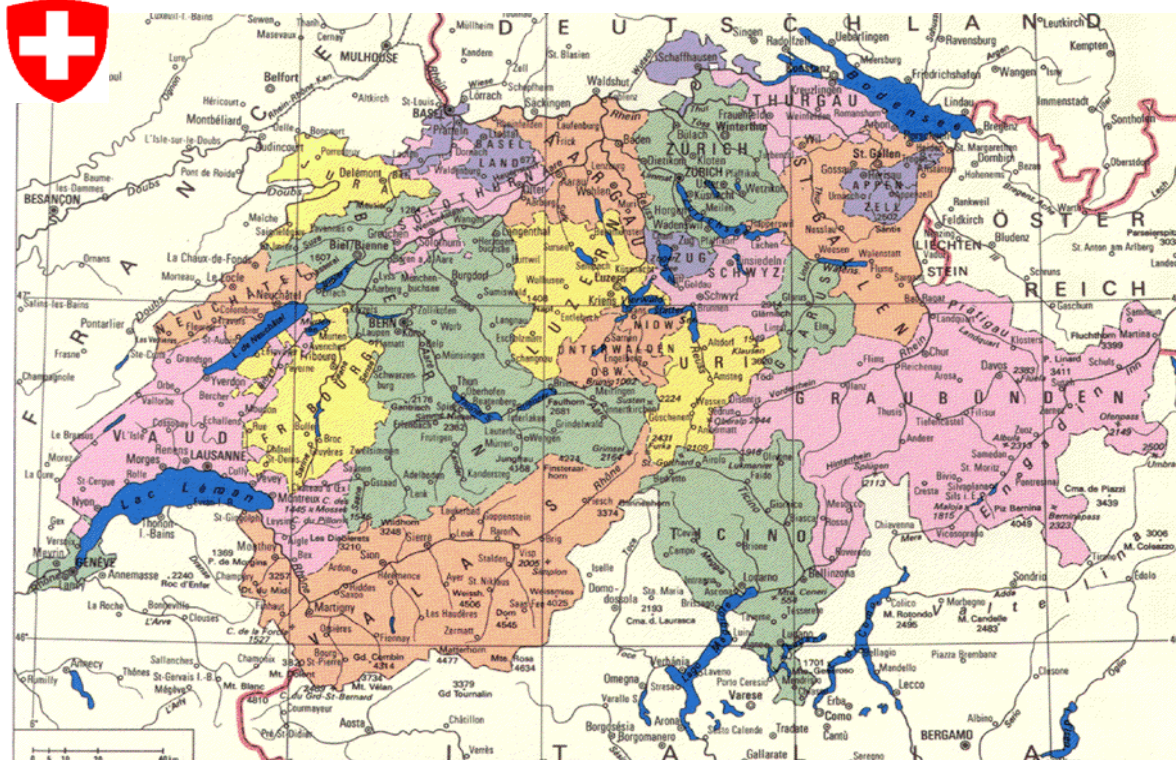
Septembrie 2015

**Ambasada României în Confederația Elvețiană
Biroul de Promovare Comercială și Economică**

BERNA

I. Informații despre Elveția

1. Informații generale

Suprafața	41.285 Km ² (15.940 sq mi)
Populația (2014)	8.237.700 locuitori, din care 24,3% străini (1.998.500) Datorită configurației geografice, aproape 60% din populația Elveției este concentrată în zona platoului central, care ocupă doar aproximativ 16% din suprafața totală a țării și este flancat la sud de Alpi și la nord-vest de lanțul muntos Jura.
Densitatea populației	199,5 loc./Km ²
Populația activă	5,12 milioane persoane (din care străini 1,39 milioane)
Frontiere	Austria 165 Km, Liechtenstein 41 Km, Germania 346 Km, Franța 572 Km, Italia 734 Km.
Capitala	Berna (oraș: 128.848 locuitori)
Alte orașe importante (locuitori/2013)	Zürich (383.708), Basel (173.808), Geneva (196.257), Lausanne(132.788), Lucerna (80.501), St. Gallen (74.581)
Limbi vorbite	Patru limbi oficiale: germană (65% din populație), franceză (18%), italiană (12%), retoromană/romansă (1%) ; alte limbi (4%), din care: sârbo-croată 1,5%, portugheză 1,2%, albaneză 1,3%, spaniolă 1%, engleză 1%, turcă 0,6% ș.a.
Apartenența religioasă	Romano-catolici 47.6%, protestanți 44.3%, alte religii 8.1%: islamici, creștini ortodocși, alte confesiuni
Ziua națională	1 august
Moneda națională	Moneda elvețiană este numită "Schweizerfranken" ("franci elvețieni") sau pe scurt "Franken" - Francul elvețian (CHF); 1CHF=100 centime/rapeni; curs de schimb mediu în Sem I 2015: 1 EUR = 1,04 CHF (la începutul anului 2015, Banca Națională a Elveției, BNS,a renunțat la menținerea măsurii de politică monetară instituită în septembrie 2013, privind pragul minim de schimb dintre francul elvețian și euro, în vederea limitării

	supraevaluării monedei naționale, pe fondul menținerii unui interes ridicat din partea investitorilor internaționali pentru aceasta, considerată ca valută refugiu).
PIB (2014)	<u>Nominal (la prețuri curente)</u> 679 miliarde usd, în creștere cu +1,04% comparativ cu 2013 PIB/locuitor -82.426 usd
Rezervele monetare ale Băncii Centrale (la 30.06.2015)	558,86 milioane CHF (600,6 milioane USD)
Datoria publică (în % din PIB în 2014)	46,9%
Șomaj (august 2015)	3,20% (una dintre cele mai scăzute rate ale șomajului din Europa)
Inflația Rata medie 2014/2013 August 2015	0,14% -1,40%
Salariul mediu brut (lunar) (date statistice disponibile 2013)	6.870 CHF, din care: -femei: 6.183 CHF -bărbați: 7.557 CHF
Speranța medie de viață	Femei: 84,8 ani / Bărbați: 80,5 ani
Vârsta de pensionare	Femei: 64 ani / Bărbați: 65 ani

2. Structura de stat și sistemul politic

Regimul politic al Elveției moderne datează din anul 1848. Până la această dată, Elveția nu era practic un stat, ci mai degrabă o simplă alianță confederală de cantoane independente. Fiecare canton era în principiu liber să părăsească Confederația.

La 29 mai 1848, Elveția a adoptat prima Constituție modernă și s-a constituit ca stat federal, cu o administrație centrală puternică, contrabalansând și limitând într-o oarecare măsură autonomia cantoanelor. Anumite sarcini, precum politica externă sau politica financiară au intrat în resortul puterii centrale. Cantoanele au devenit legate prin Constituție și nu mai aveau posibilitatea secesiunii.

Din motive istorice, Elveția actuală poartă încă numele de „Confederația Helvetică”, de unde și sigla abreviativă internațională CH. Este totuși un abuz lingvistic, deoarece din 1848 Elveția nu mai este o confederație, ci o federație. În ceea ce privește adjectivul „helvetică”, acesta își trage originea de la triburile celtice denumite „helvetici”, care populau teritoriul actual al Elveției în momentul cuceririi sale de către romani.

Elveția de astăzi este o republică federală de tip parlamentar, formată din 26 de cantoane și semicantoane și 2.636 localități/comune.

Denumire canton	Supr. km.p.	Pop. mii loc.	Denumire canton	Supr. km.p.	Pop. mii loc.
Appenzell Ausserrhoden	243,0	53.6	Nidwalden/Nidwald	276,1	41.8
Appenzell Innerrhoden	172,5	15.7	Obwalden/Obwald (sc)	490,5	36.5
Aargau/Argovie	1404,0	636.3	Schaffhausen/Schaffhouse	298,5	78.7
Basel Stadt/Basel Ville	37,1	189.3	Schwyz/Schwytz	908,3	151.3
Basel Land/Basel Campagne	517,5	278.6	Solothurn/Soleure	790,7	261.4
Bern/Berne	5959,0	1000.3	Sankt Gallen/Saint Gall	2025,6	491.6
Fribourg/Freiburg	1670,8	297.6	Thurgau/Thurgovie	990,9	260.2
Genève/Genf	282,2	466.9	Ticino/Tessin	2812,5	244.5
Glaris/Glarus	685,2	39.5	Uri	1076,6	35.8
Graubünden/Grisons	7105,2	189.0	Valais/Wallis	5224,5	327.0
Jura	838,6	71.7	Vaud/Waadts	3212,1	749.3
Luzern/Lucerne	1493,5	390.3	Zug/Zoug	238,8	118.1
Neuchâtel/Neuenburg	803,1	176.4	Zürich	1728,8	1400.5

Fiecare canton are constituție, parlament, tribunal și legi proprii care sunt însă armonizate cu cele ale Confederației. Cantoanele se bucură de o largă autonomie administrativă, au poliție proprie și exercită control independent asupra sistemului de educație - învățământ, sau a politicii de protecție socială. De asemenea, fiecare canton își poate stabili propriul regim fiscal.

În Elveția structura de stat se desfășoară pe trei niveluri:

Al Confederației - cu competențe în materie de politică externă, politică de securitate și apărare, energie atomică, transport la nivel național (căi ferate și autostrăzi), politică vamală, politică monetară, cercetare-dezvoltare, protecția mediului, agricultură și legislație, atunci când aceasta are aplicabilitate pe întreg teritoriul național.

Al cantoanelor - care au constituție, parlament, guvern și tribunale proprii. Competențele la nivel cantonal se referă la sistemul de educație (învățământ primar, secundar și terțiar), servicii de sănătate, poliție locală, distribuția energiei, transport local (drumuri naționale), promovarea turismului, dezvoltare economică locală, protecția patrimoniului cultural. Fiecare canton își stabilește, de asemenea, propriul sistem de taxe și impozite

Al comunelor - unități teritoriale în cadrul cantoanelor (circa 3.000). Comunele, ca și cantoanele, au propriile lor administrații alese. Ele beneficiază de putere de decizie pentru anumite probleme locale - securitate, educație, sănătate, stare civilă, transporturi, furnizare de apă și electricitate, infrastructură rutieră locală, amenajarea teritoriului. În rest, ele se supun hotărârilor cantonului sau Confederației. Comunele percep toate taxele - federale, cantonale și locale.

Sistemul politic elvețian are un pronunțat caracter democratic și combină în mod armonios principiile suveranității cantoanelor și al reprezentativității proporționale cu cel al separării puterii. **Referendumul**, ca parte integrantă a sistemului elvețian de guvernare, este un instrument activ în procesul legislativ, utilizat în cazul amendării Constituției Federale sau pentru adoptarea unor legi importante la nivel federal, cazuri în care este necesară atât majoritatea populară (electorală), cât și cea cantonală.

Constituția Federală adoptată în 1848, revizuită și amendată în 1874 și în 1999, stabilește și definește cele trei organe ale puterii în stat:

- **Adunarea Federală** (Parlamentul),
- **Consiliul Federal** (Guvernul),
- **Tribunalul Federal**.

Adunarea Federală (<http://www.parlament.ch>) este o structură bi-camerală compusă din Consiliul Național și Consiliul Statelor, cele două camere aflându-se pe poziții egale din punct de vedere al importanței.

- ✓ **Consiliul Național** (Camera Deputaților) are 200 de membri, distribuiți între cantoane conform principiului reprezentativității proporționale, fiecare canton având cel puțin un reprezentant. Alocarea locurilor între cantoane se re-examinează la fiecare 10 ani. Deputații sunt aleși pe o perioadă de 4 ani.
- ✓ **Consiliul Statelor** (Camera Superioară) are 46 de membri, câte doi reprezentanți din fiecare canton și câte unul în cazul semi-cantoanelor.

Partidele reprezentate în Adunarea Federală sunt:

Partid	Pondere %	Numar de membri în Consiliul Național	Numar de membri în Consiliul Statelor
Uniunea Democratică de Centru UDC/SVP	26,6	56	6
Partidul Socialist PS/SP	18,7	46	10
Partidul Liberal Radical PLR/FDP	15,1	30	11
Partidul Democrat Creștin PDC/CVP	12,3	31	13
Partidul Ecologist Elvețian PES/GPS	8,4	14	2

Partidul Liberal Verde PEL/GLP	5,4	12	2
Partidul Burghez Democrat PBD/BDP	5,4	9	1
Alte formațiuni și independenți	8,1	2	1

Două dintre atribuțiile de bază ale Adunării Federale sunt alegerea Consiliului Federal și numirea judecătorilor federali.

Consiliul Federal (<http://www.admin.ch>), echivalentul instituției guvernamentale, este autoritatea supremă în stat și are ca responsabilitate principală conducerea executivă. Este alcătuit din 7 membri - Consilieri federali - aleși din 4 în 4 ani de către Adunarea Federală.

Funcția executivă a Consiliului Federal este exercitată prin intermediul a șapte Departamente Federale, coordonate fiecare de către un Consilier federal (echivalent cu rangul de ministru)

Componența Consiliului Federal

Departamentul Federal pentru Afaceri Externe (DFAE)	Didier Burkhalter (PLR/FDP)
Departamentul Federal pentru Afaceri Interne (DFI)	Alain Berset (PS)
Departamentul Federal de Justiție și Poliție (DFJP)	Simonetta Sommaruga (PS)
Departamentul Federal pentru Apărare, Protecția Populației și Sport (DDPS)	Ueli Maurer (UDC/SVP)
Departamentul Federal pentru Finanțe (DFF)	Eveline Widmer-Schlumpf (PBD/BDP)
Departamentul Federal pentru Economie, Educație și Cercetare (DFE)	Johann N. Schneider-Ammann (PLR/FDP)
Departamentul Federal pentru Mediu, Transporturi, Energie și Comunicații (DETEC)	Doris Leuthard (PDC/CVP)

Șeful cancelariei Confederației: Corina Casanova (PDC/CVP)

Președintele Confederației reprezintă statul elvețian în relațiile internaționale. Este desemnat pe o perioadă de 1 an de către Adunarea Federală, dintre membrii Consiliului Federal și conduce în mod curent ședințele acestuia. Desemnarea președintelui se face în prima miercuri a lunii decembrie a fiecărui an.

În 2015 Președintele Elveției este Simonetta Sommaruga, șefa Departamentului Federal de Justiție și Poliție (DFJP).

3. Repere economice elvețiene

a) Aspecte generale

Succesul economiei elvețiene se bazează pe o producție cu valoare adăugată superioară și pe o forță de muncă cu calificare înaltă. Printre sectoarele de vârf se numără nanotehnologia, tehnologia înaltă, biotehnologia, băncile și asigurările, precum și industria farmaceutică. Majoritatea forței de muncă lucrează în sectorul terțiar și în întreprinderile mici și mijlocii.

Elveția nu posedă resurse minerale și are o suprafață mică. Prosperitatea sa renumită este dependentă de comerțul său exterior. Dimensiunea redusă a pieței sale interne, cu o populație de doar 8,2 milioane locuitori, a stimulat producătorii elvețieni să se orienteze spre exterior. Ei au nevoie de piețe internaționale pentru a-și putea rentabiliza investițiile efectuate în producție, cercetare și dezvoltare. Considerată ca având una dintre cele mai "internaționalizate" economii (un franc din doi este obținut din export), Elveția face parte din grupul celor mai dezvoltate țări din lume. Elveția importă materii prime și produse semifinite și exportă produse manufacturate cu un grad ridicat de prelucrare (valoare adăugată). O tonă de marfă exportată valorează cât peste 2,3 tone de marfă importată. Numeroase întreprinderi elvețiene practică o așa-numită "strategie de nișă", adică se concentrează pe o

gamă restrânsă de produse, de înaltă specializare. Această strategie s-a dovedit a fi de succes, astfel încât societăți modeste au ajuns să domine piața mondială în domeniul lor de activitate. Industria chimică constituie un exemplu elocvent în această privință, produsele de nișă reprezentând cca. 90% din producția comercializată. Un avantaj al acestei strategii este faptul că stimulează diversificarea producției. Astfel, industria chimică oferă peste 30.000 de produse diferite. Produsele elvețiene se vând la prețuri ridicate pe piețele externe, deoarece consumatorii sunt dispuși să plătească pentru calitate și inovație. În acest fel, devine esențială politica de investiții permanente în cercetare și dezvoltare (R&D). Procentajul celor care lucrează în acest domeniu în Elveția este superior celui din alte țări industrializate. Efortul întreprinderilor elvețiene pentru cercetare și dezvoltare este considerabil. Cca. 2,9-3,0% din PIB sunt destinate cercetării, ceea ce reprezintă mult în comparație internațională. Numai Israel, Suedia, Finlanda și Japonia prezintă cifre superioare. Cea mai mare parte a finanțării - cca. 70% - provine din sectorul privat, 23% din fonduri publice federale sau cantonale, iar restul de la instituții diverse, precum cele de învățământ superior.

Potrivit raportului privind competitivitatea globală, publicat de către Forumul Economic Mondial (*World Economic Forum*), Elveția s-a plasat în intervalul 2014-2015, pe *primul loc* în lume (într-un clasament internațional care cuprinde 144 de țări).

b) Mutații structurale: Urmând o evoluție comună cu a majorității celorlalte țări industrializate, structura economiei elvețiene s-a modificat considerabil spre sfârșitul secolului trecut. De exemplu, numărul agricultorilor s-a diminuat cu peste 30% în perioada 1990-2014. Sectoarele cheie tradiționale, precum construcțiile de mașini, au cunoscut un declin, în timp ce majoritatea ramurilor sectorului terțiar s-au dezvoltat puternic.

Sectorul serviciilor regroupează, în prezent, cca 73% din populația activă, sectorul secundar, al industriei și meseriilor cca. 23%, în timp ce doar sub 4% le revin domeniilor agriculturii și silviculturii. Printre sectoarele de vârf care vor cunoaște un avânt economic în următorii ani, se numără: biotehnologia, biologia moleculară și tehnologia medicală (medtech). Cu institutele sale federale de tehnologie și centrele de cercetare în domeniul industriei farmaceutice, Elveția beneficiază de condiții excelente pentru dezvoltarea acestor domenii.

c) Întreprinderi: Întreprinderile mici și mijlocii sunt foarte numeroase în Elveția. Peste 99% din întreprinderile înregistrate aici numără mai puțin de 250 de salariați (87,6% au până la 9 angajați), însumând peste 571.000 companii, care reprezintă în total două treimi din locurile de muncă. Întreprinderile mari, cu peste 250 de angajați reprezintă doar 0,3% din totalul întreprinderilor din Elveția. Cea mai mare întreprindere elvețiană Nestlé, lider mondial în domeniul nutriției, sănătății și bunăstării fizice, are sediul la Vevey și numără 339.000 de salariați, din care peste 90% în străinătate.

Numeroase întreprinderi sunt și astăzi încă în cadrul familiilor care le-au fondat. Totuși globalizarea a avut un impact asupra conducerilor întreprinderilor. În prezent, peste 40% din membrii consiliilor de conducere și 26% din manageri sunt străini, îndeosebi germani, englezi sau francezi. Această internaționalizare se remarcă, în special, în cazul întreprinderilor mari.

d) Sectoare economice

Întreprinderile elvețiene sunt foarte competitive pe plan internațional. În anumite sectoare, peste 90% din bunuri și servicii sunt exportate. Cele mai cunoscute sunt produsele industriei orlogeriei (ceasuri), ciocolata și brânzeturile. Totuși, industria mecanică, electrotehnică și chimia au un aport de peste 50% la exportul elvețian. Elveția este unul dintre principalii exportatori ai unor produse precum: mașini textile, mașini pentru industria hârtiei, mașini și materiale tipografice, mașini-unelte de înaltă precizie, ascensoare și escalatoare, construcții de cale ferată cu cremalieră etc. De precizat faptul că multe din componentele acestor produse sunt fabricate în străinătate.

Elveția excelează, de asemenea, în domeniul exporturilor de servicii, îndeosebi în consiliere de gestiune, asigurări și turism.

Industrie

Construcții de mașini: ramura este desemnată sub prescurtarea „MEM” (Mașini, echipamente Electrice, prelucrare Metale). Regroupează peste 4.000 de întreprinderi din sectoarele: construcții de mașini, industria prelucrării metalelor, aparate și instrumente de precizie, electrotehnică, electronică și construcții de vehicule. Realizează cca. 50% din totalul producției industriale elvețiene și 33% din totalul exportului elvețian. Cca. 80% din producție este exportată, industriile MEM fiind astfel dependente de vitalitatea și cererea de pe piețele internaționale. Constituie principalul angajator industrial din Elveția, generând 330.000 de locuri de muncă. Pe plan mondial, Elveția ocupă locuri fruntașe în producția unor grupe importante de mașini și utilaje din sectoarele MEM, precum: mașinile pentru industria hârtiei, mașinile tipografice, mașinile textile, mașinile pentru industria ambalajelor, mașini-unelte, turbine,

cântare/balanțe, mașini și unelte de precizie, mașinile pentru industria alimentară, compresoare, tehnica vacuumului. Din cauza costurilor ridicate de producție din Elveția și a instabilității cursului de schimb al francului elvețian, multe întreprinderi din aceste sectoare manifestă tendința de delocalizare a producției lor în străinătate. Se apreciază că această tendință poate să creeze dezechilibre ale locației industriale elvețiene, fapt pentru care MEM solicită politicienilor condiții-cadru mai bune pentru desfășurarea activității.

Informații suplimentare despre sector: www.swissmem.ch

Industria chimică și farmaceutică: Industria chimică și farmaceutică elvețiană produce aproape în exclusivitate specialități (90% din gama produselor). Numărul total de produse realizate se ridică la peste 30.000 de tipuri de produse diferite. Gama principalelor produse: produse farmaceutice și de diagnostic, chimie fină, vitamine, substanțe adezive, substanțe aromatice, produse pentru protecția plantelor, produse chimice speciale pentru aplicații tehnice și industriale, pigmenți, coloranți, vopseluri. Ca și industria construcțiilor de mașini, industria chimică s-a născut, în Elveția, grație industriei textile, care era o mare consumatoare de coloranți artificiali. Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, industria chimică elvețiană se consacră aproape exclusiv producției de coloranți. În prezent, industria farmaceutică ocupă primul loc în cadrul industriei chimice. Cifra de afaceri a întreprinderilor din sectorul chimic și farmaceutic s-a ridicat în 2014 la 143,6 miliarde CHF. Numărul de persoane angajate în sector s-a cifrat în 2014, la peste 65.000 persoane. În ciuda crizei din zona euro și a aprecierii francului elvețian în raport cu celelalte valute, în prima parte a anului 2015 industria farmaceutică a reușit să păstreze locul de leader al exporturilor elvețiene. Cea mai importantă piață de export pentru produsele farmaceutice este Europa (exporturi în 2014 de 120,7 miliarde CHF). Elveția figurează printre cei mai mari producători mondiali de produse farmaceutice. Principalele întreprinderi farmaceutice elvețiene sunt Hoffmann-La Roche și Novartis, aceasta din urmă născută prin fuziunea Ciba-Geigy cu Sandoz, în anul 1996.

Informații suplimentare despre sector: www.sgci.ch; www.interpharma.ch

Industria orlogeriei: Elveția este unul dintre principalii producători mondiali de articole de orologie. În termeni valorici, Elveția furnizează anual peste 26 milioane unități la export, cu o valoare de appx 20 miliarde franci elvețieni (22,2 miliarde franci elvețieni în 2014). Trendul ascendent al industriei articolelor de orologie este susținut în special de produsele din aur, ceasurile bimetalice și articolele din inox. Elveția este cunoscută și pentru ceasul în carcasă de plastic cel mai vândut din lume: Swatch.

Informații suplimentare despre sector: www.fhs.ch

Agricultură

Agricultura ocupă un loc atât de important în conștiința elvețiană, încât existența sa este garantată chiar de Constituția federală. Agricultura nu are doar rolul de a produce hrană, ci îndeplinește și funcția de întreținere a peisajului tradițional elvețian și de a asigura și menține popularea zonelor montane. O proporție de aproape 4% din populația activă este ocupată în agricultură și tendința este de scădere, iar contribuția acestui sector la PIB este de sub 1%. Suprafața agricolă totală se ridică la 1,1 milioane ha, din care suprafața arabilă reprezintă 27% (275.401 ha - cereale 55%, porumb 17%, rapiță 8%, sfeclă de zahăr 7%, cartofi 4%, alte legume de câmp 3% și alte culturi 6%), iar terenul irigat 2%. Mărimea medie a unei exploatații agricole este de 17 ha (față de 11,5 ha în 1990). Tendința actuală este de concentrare a activităților agricole. În fiecare an, sute de exploatații dispar, iar cele care supraviețuiesc devin tot mai mari. Astfel, în anul 2013, față de anul 2010, numărul exploatațiilor agricole s-a redus cu 15.330 (-1,9%), ajungând la 55.207. Două treimi din suprafața agricolă utilă sunt ocupate de pășuni. Terenul accidentat al regiunilor montane se pretează greu pentru culturi, fiind folosit pentru creșterea animalelor pentru producția de lapte și carne, astfel încât culturile cerealiere, legumicole și pomicole se concentrează în zonele restrânse de așa-zisă câmpie.

Principalul sector al agriculturii este zootehnia, furnizor de produse de bază pentru consumul intern și export. Elveția are reputația de a fi țara vacilor. În anul 2014 (date provizorii), șeptelul bovin a numărat 1,57 milioane capete, cel porcine 1,47 milioane capete, cel de oi 435.000 capete, iar cel de capre 85.000 capete. Sectorul avicol s-a dezvoltat puternic, ajungând la 9,6 milioane capete de păsări, cu o producție de 815 milioane ouă în 2014.

Agricultura asigură mai mult de 50% din necesarul intern de produse vegetale și aproape integral pe cel de produse animaliere.

Informații suplimentare pot fi accesate din Raportul agricol 2015, publicat online pe site-ul Oficiului Federal al Agriculturii (OFAG): www.blw.admin.ch.

Servicii

Restricțiile de natură geografică și climatică, precum și lipsa de resurse naturale, au determinat orientarea economiei elvețiene, din ce în ce mai pronunțat, către **sectorul terțiar** (comerț, transport, activități bancare, turism) care absoarbe peste două treimi din totalul forței de muncă și are o contribuție de peste 70% la PIB.

Bănci: Băncile și instituțiile financiare constituie unul din pilonii economiei elvețiene, aportul sectorului reprezentând aproape 6% din PIB. Piața elvețiană a devizelor și a capitalurilor este una dintre cele mai importante din lume și marile institute bancare - UBS și Crédit Suisse - figurează printre liderii mondiali ai băncilor. În domeniul administrării averilor (private banking), băncile elvețiene au o mare reputație internațională. Ele administrează o treime din toate averile private investite în afara țărilor lor de origine. Există multe bănci private, dintre care unele funcționează de secole în Elveția. Băncile private își asumă o responsabilitate nelimitată pentru activitățile pe care le desfășoară, astfel că, în caz de faliment, proprietarii își pierd toată averea personală. Peisajul bancar este completat de o rețea de cooperative bancare, precum Raiffeisen, care numără peste 480 de agenții locale, dispuse îndeosebi în orașele mici și în zonele rurale. Fiecare agenție este autonomă din punct de vedere juridic și este organizată în mod cooperatist: membrii ei participă la deciziile bancii și sunt coresponsabili pentru afacerile pe care aceasta le derulează. Personalul angajat în sistemul bancar elvețian se ridică la cca. 106.000 de persoane, din care cca. 19.000 în filialele din străinătate.

Informații suplimentare despre sectorul bancar elvețian: www.swissbanking.org ;
www.swissworld.org/fr/economie/secteurs_cles/banques/

Asigurări: Elvețienii alocă asigurărilor o parte importantă a bugetului lor, cca. 21%, ceea ce reprezintă o cotă superioară celei înregistrate în multe alte țări. Cu toate acestea, companiile elvețiene de asigurări realizează mai mult de jumătate din venituri în străinătate. Elveția este principalul exportator european de asigurări. Reasigurările reprezintă o parte importantă a acestei activități, 90% din contractele de reasigurare fiind încheiate în exterior.

Informații despre sectorul asigurărilor:

www.svv.ch ; www.swissworld.org

Turism și călătorii: Contribuția totală (incluzând efectele investițiilor, aprovizionării și profiturilor) a sectorului turism și călătorii la PIB a fost, în anul 2014, de 48,0 miliarde franci elvețieni, iar pentru anul 2015 este prognozată o creștere de 1,7%, ajungând până la 48,9 miliarde franci elvețieni. Sectorul a avut un aport de 7,4% la PIB în anul 2014 și ocupă 9,6% din populația activă (îndeosebi, în zonele montane). Prognoza pentru 2015 este de a se menține la 7,4% din PIB. Sectorul turismului și călătoriilor a generat 471.000 de locuri de muncă în 2014 (9,6% din totalul locurilor de muncă), iar această valoare este prevăzută să crească cu 2,1% în 2015, ajungând la 481.000. Conform strategiei de dezvoltare elvețiene, până în 2025, sectorul turism și călătorii va asigura 617.000 de locuri de muncă (11,8% din totalul locurilor de muncă) și va reprezenta 7,6% din PIB.

Informații suplimentare despre sectorul turismului în Elveția:

www.myswitzerland.com www.swissworld.org/fr/economie/secteurs_cles/tourisme

Transporturi: Elveția este traversată de principalele axe europene de transport nord-sud. Tranzitul prin Alpi este facilitat de existența tunelurilor Gothard - feroviar (15 km) și rutier (17 km), fără taxă de trecere, dar și a altor tuneluri, cu taxă de trecere - Great St Bernard, Simplon, Nufenen, Lukmanier, San Bernardino, Splügen, Maloja, Bernina, Livigno. Ca țară de tranzit, Elveția este supusă unui trafic de mărfuri și de persoane (îndeosebi în perioadele de vacanțe) din ce în ce mai intens.

Informații suplimentare despre sectorul transporturilor:

www.swissworld.org/fr/economie/transport/transit

Societăți de comerț: Din considerente legate de politicile favorabile fiscale și financiare (diferite la nivel cantonal), Elveția este sediul multor societăți specializate în tranzacții de comerț internațional (denumite și societăți auxiliare), necotate la bursă. Majoritatea au sediul în cantonul Geneva și se ocupă cu negoțul de materii prime (în principal: cereale, zahăr, bumbac, petrol, gaz etc.), care însă, nu intră sau tranzitează teritoriul vamal elvețian, ci sunt revândute pe terțe piețe.

Informații: www.swissworld.org/fr/economie/secteurs_cles/societes_de_negoce/

Resurse umane: De câțiva ani buni, Elveția a devenit un actor important în gestiunea resurselor umane. Liderul mondial în domeniul recrutării și plasării de forță de muncă temporară, firma Adecco, își are sediul în Elveția. Multe companii internaționale și-au instalat la Geneva serviciile de gestiune a

personalului, recurgând la numeroșii specialiști aflați aici. Această evoluție este determinată de faptul că Elveția oferă un mediu social stabil și o fiscalitate relativ scăzută, cu o legislație în materie suplăși mai puțin birocratică.

Logisticăși transport maritim: O cotă de cca. 4% din PIB este generată de sectorul logisticii și transporturilor maritime, care are aproximativ 130.000 de angajați. În epoca globalizării, transportul a devenit cheia de boltă a unei economii eficiente. În Elveția își au sediul două societăți de transporturi și logistică de anvergură mondială: Panalpina și Kühne & Nagel, a căror activitate este concentrată la Basel. Deși nu are acces direct la mare, Elveția posedă o marină comercială formată din cateva zeci de nave care transportă orice fel de mărfuri și opereazăîn toată lumea, sub contract, devenind astfel o mare putere în domeniul transportatorilor maritimi. Acestea sunt exploatate de cinci societăți de armatori.

e) Evoluția economiei elvețiene în context global și european

Conjunctura internațională

Economia globală a raportat o dinamică moderată în ceea ce privește creșterea în prima jumătate a anului 2015, perioadă care a fost marcată de tendințe opuse în evoluțiile piețelor dezvoltate și cele ale piețeloremergente. În timp ce economia SUA aaccelerat trendul ascendent, după o pornire reținută la începutul anului și procesul de recuperare a continuat și în zona euro, chiar dacă mai lent, a existat o încetinire a economiei a multor piețe în curs de dezvoltare. Țări precum Brazilia și Rusia au avut de suferit semnificativ,atât datorită condițiilor politice incerte, câtși datorită scăderii prețurilor materiilor prime, care nu au reușit încă să depășească perioada de recesiune.

O atenție crescută trebuie acordată incertitudinilor de dezvoltare economică din China,din ultima perioadă. Încetirii structurale a creșterii economice, care se întinde pe parcursul ultimilor ani (de la peste 10% în 2011,la 7% în prima jumătate a anului 2015), i se alăturăîngrijorările sporite ale unei recesiuni economice care se profilează. Atât boom-ul pieței de valori din China, cât și faptul că banca centrală a Chinei a permis ca rata de schimb a yuanului față de dolarul SUA să fluctueze fără restricții-decizie urmată de o devalorizare a yuanului față de dolarul SUA - au provocat incertitudini pe piața financiară internațională. Cu toate acestea, nu există încă semne clare ale unei recesiuni accentuate a economiei reale a Chinei. Luând în calcul semnele pozitive înregistrate de sectorul serviciilor și consumului,în ciuda tendințelor de slăbiciune din industrie și piața imobiliară, o continuare a ritmului lent de creștere a economiei chineze pare mult mai probabilă decât o criză economică, cu un puternic impact negativ asupra economiei globale.

Ca și în cursul anului precedent, impulsurilenegative de pe piețele emergente sunt, de asemenea, de natură să provoace unele încetiniri în comerțul mondial și a exporturilor din țările dezvoltate,în trimestrele următoare ale anului 2015. Cu toate acestea, economia mondială pare a fi suficient de puternică, în special în Statele Unite, și din ce în ce mai mult și în zona euro, pentru a putea face față acestor impulsuri, fără obstacole majore. Creșterea economică în SUA este previzionatăsă ajungă la 2,5% în 2015 și 2,8% în 2016. Cu toate acestea, având în vedere faptul că incertitudinea economică la nivel mondial a crescut, aprecierea dolarului american, precum și lipsa de presiuni inflaționiste în SUA, există în prezent o probabilitate foarte mare ca Rezerva Federală a SUA să amâne cu câteva luni prima creștere a ratei de bază a dobânzilor, care era așteptată la sfârșitul lunii septembrie.

Economia din zona euro a crescut în trimestrul II al anului 2015 cu 0,4% (față de trimestrul precedent), înregistrând o recuperare modestă. Acest lucru se reflectă și în evoluția pieței forței de muncă. În luna iulie 2015, rata șomajului în zona euro a scăzut înapoi sub 11%, pentru prima dată din februarie 2012, ajungândla 10,9%. Tendința economiei euro de îmbunătățire treptată este foarte probabil să continue, atâtîn trimestrele următoare, cât și în 2016. Efectele inhibitoare generate de piețele emergente sunt compensate prin stimulul economic al scăderii prețurilor petrolului. În plus, impactul politicii monetare expansioniste ar trebui să înceapă să fie simțit și politica financiară, în cele mai multe state membre din zona euro este mai puțin restrictivă decât a fost în anii precedenți. În acest context, zona euro este de așteptat să continue o ușoară creșterea PIB-ului de la 0,9% în 2014 la 1,3% în 2015 și 1,6% în 2016.

Prin urmare, perspectivele generale pentru mediul economic internațional sunt relativ pozitive. Cu toate acestea, accelerarea economică globală este probabil să fie ceva mai lentă decât s-a anticipat în ultimele prognoze, ca urmare a evoluțiilor slabe alepiețelor emergente.

Evoluția PIB -Elveția și principalii săi parteneri comerciali

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 Q2
Germania (Euro)	1,2	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,6	4,1	3,7	0,4	0,3	1,6	1,6
Franța (Euro)	2,8	1,6	2,4	2,4	0,2	-2,9	2,0	2,1	0,2	0,7	0,2	1,1
Italia (Euro)	1,6	0,9	2,0	1,5	-1,0	-5,5	1,7	0,6	-2,8	-1,7	-0,4	0,6
M. Britanie (GBP)	2,5	2,8	3,0	2,6	-0,3	-4,3	1,9	1,6	0,7	1,7	3,0	2,6
SUA (USD)	3,8	3,3	2,7	1,8	-0,3	-2,8	2,5	1,6	2,3	2,2	2,4	2,7
Japonia (JPY)	2,4	1,3	1,7	2,2	-1,0	-5,5	4,7	-0,5	1,4	1,6	-0,1	0,8
UE (zona euro- Euro)	2,3	1,7	2,9	2,8	0,3	-4,0	1,7	1,5	-0,24	0,0	1,3	1,5
Elveția (CHF)	2,8	3,0	4,0	4,1	2,3	-2,1	3,0	1,8	1,1	1,8	1,9	1,2

Sursa : OFS, SECO, OCDE

Conjunctura economiei elvețiene -evoluție și previziuni

La fel ca majoritatea țărilor industrializate, Elveția a înregistrat ritmuri bune de creștere economică în perioada 2004-2007. Având în vedere degradarea puternică a contextului economic mondial, Elveția a cunoscut în anul 2009, asemenea multor alte țări, o fază de recesiune economică (-2,1%).

Măsurile de stimulare economică adoptate de către Consiliul federal (Guvernul elvețian) sub forma a trei pachete (faze) de măsuri au vizat respectarea criteriilor celor trei T, respectiv să intervină în timp util (Timely), să fie bine țintite (Targeted) și să aibă un caracter temporar (Temporary). Anvelopa financiară aferentă acestora s-a ridicat la 1,4% din PIB/anual, timp de doi ani (2009-2010). Urmare acestor stimuli și ameliorării conjuncturii economice internaționale, în 2010 și 2011, economia Elveției a continuat să se consolideze. Contrar, majorității țărilor OCDE, Elveția a "recuperat" la mijlocul anului 2010, nivelul PIB-ului (la prețuri constante) din perioada ante-criză, respectiv primul semestru 2008.

La nivelul anului 2011, Elveția a înregistrat o creștere economică de +1,8%, bazată în principal, pe aportul consumului intern, comerțului exterior și formării brute de capital fix.

Conjunctura economică favorabilă în Elveția, comparativ cu alte țări industrializate (OCDE), respectiv cu economiile dezvoltate din cadrul Uniunii Europene, reflectă sustenabilitatea economiei helvete, nesupusă unor dezechilibre sistemice (grad de supraîndatorare publică sau privată, sistem financiar-bancar fragil, piață imobiliară speculativă etc), precum și gradul ridicat de competitivitate la nivel global.

Pe fondul încetirii creșterii economice mondiale și a impactului crizei datoriei suverane din zona euro, asupra evoluțiilor economiilor din regiune, creșterea economică în Elveția a fost foarte lentă în 2012-2013, cu perioade de decelerare accentuată pe parcursul lui 2012. În 2014, economia elvețiană a înregistrat cel mai rapid ritm de creștere din ultimii patru ani, în ciuda ușoarei decelerări a activității economice din ultimele trei luni ale anului.

În prima jumătate a anului 2015, creșterea economică elvețiană s-a încetinit până aproape de stagnare. Un impuls de creștere a venit dinspre cererea internă, în special din consumul privat și investițiile în echipamente. Aprecierea francului elvețian de la mijlocul lunii ianuarie și dinamica, ușor mai slabă, a comerțului mondial au avut un impact negativ asupra exporturilor de bunuri și servicii. Având în vedere situația cursului de schimb și ușoara ajustare descendentă a previziunilor pentru economia globală, Grupul de experți ai guvernului federal elvețian se așteaptă la contribuții negative la creșterea economică din partea balanței comerciale pentru anul 2015 (performanță mai slabă a exporturilor, comparativ cu importurile). În anul 2016 însă se previzionează o revigorare a comerțului, astfel încât balanța comercială să contribuie pozitiv la creșterea PIB-ului.

În plus, aprecierea bruscă a francului elvețian de la mijlocul lunii ianuarie a fost reflectată în declinul abrupt al prețurilor în toate sectoarele. Prețurile de export și prețurile de import, precum și prețurile produselor interne și prețurile de consum au scăzut considerabil în cursul anului. Pe de o parte, declinul prețurilor sunt o expresie a pierderilor suferite de multe companii, în încercarea de a rămâne competitive, dar pe de altă parte, ele reflectă costuri mai mici ale companiilor, cum ar fi prețuri de achiziție mai mici pentru bunurile importate, în special la produsele petroliere.

Ușoara relaxarea cursului de schimb al francului elvețian față de euro din perioada septembrie-octombrie 2015 ar putea ajuta la stabilizarea pieței. În urma încheierii acordului privind criza din Grecia de la jumătatea lunii iulie, francul elvețian a scăzut ușor față de euro. Chiar dacă francul elvețian a crescut în valoare față de mai multe valute emergente, în același timp, situația cursului de schimb este în prezent mai favorabilă decât în luna iunie, deși rămâne în continuare tensionată.

În primul trimestru al anului 2015, PIB-ul Elveției a scăzut cu 0,2%. În special, balanța comercială (bunuri și servicii) a emis impulsuri negative. Tendințele pozitive în formarea brută de capital fix și cheltuielile de consum private au limitat o scădere mai mare a PIB-ului. Din punct de vedere al producției, mai multe domenii au experimentat o scădere conjuncturală. Impulsuri de creștere negative au fost emise, în special, de comerț și cazare. Comparativ cu T1 al 2014, deflatorul PIB a scăzut cu 0,9%, în timp ce PIB-ul la prețuri constante a crescut cu 1,1%. În al doilea trimestru al anului 2015, PIB-ul Elveției a crescut cu 0,2%, în raport cu primul trimestru al anului. În special, balanța comercială a bunurilor a emis impulsuri pozitive, pe fondul unei scăderi mai mari a importurilor comparativ cu exporturile, în timp ce în domeniul serviciilor, balanța comercială a influențat în mod negativ PIB-ul Elveției. Consumul gospodăriilor populației și a administrației publice, precum și investițiile au oferit, de asemenea, sprijin pentru creșterea PIB-ului în trimestrul II din 2015. Comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, PIB-ul în prețuri constante a crescut cu 1,2%; față de aceeași perioadă deflatorul PIB a scăzut cu 1,1%.

Grupul de experți elvețieni previzionează că economia Elveției va avea o creștere foarte ușoară în a doua jumătate a anului 2015 și se va consolida abia în cursul anului 2016. Creșterea globală a PIB-ului pentru anul 2015 este estimată la 0,9%, cu o ușoară accelerare la 1,5% în 2016. În consecință, economia elvețiană va înregistra în cei doi ani, 2015 și 2016, o rată a creșterii economice în mod semnificativ mai mică decât creșterea medie în raport cu creșterea potențială, care se situează în jurul a2%.

Cererea internă va rămâne probabil un pilon important al economiei, deși cu unele limitări. De exemplu, deși au existat rate de creștere însemnate în ultimii ani, există semne ale unei încetiniri, în anumite sectoare, în special în investițiile în construcție, care au oferit sprijin esențial pentru economie, de la debutul crizei financiare. În schimb, se așteaptă o creștere a consumului privat, datorită creșterii populației și a salariilor reale, chiar dacă perspectivele mai puțin optimiste ale pieței muncii pot diminua consumul. În ceea ce privește investițiile în echipamente, având în vedere perspectivele economice atenuată există puține șanse de o accelerare a ritmului de expansiune în acest sector.

Datorită dinamicii economice lente este foarte probabil ca și piața muncii să fie direct afectată în trimestrele următoare. Șocul cursului de schimb de la mijlocul lunii ianuarie nu a avut efecte negative asupra ocupării forței de muncă în ansamblu. Rata de ocupare a continuat să crească în trimestrul II 2015. Din punct de vedere sectorial cu toate acestea, rata de ocupare a crescut doar în sectorul serviciilor, în timp ce în industrie, inclusiv sectorul de construcții, s-a înregistrat o scădere ușoară. Grupul de experți elvețieni anticipează că aceste divergențe ar putea fi accentuate în următoarele trimestre. Ocuparea forței de muncă este previzionată să crească cu o medie anuală de 0,9% pentru 2015 și cu 0,8% pentru 2016. Din primăvara anului 2015, rata șomajului, ajustată sezonier, a fost în creștere ușoară și această tendință este probabil să continue în anul viitor. Pentru anul 2015, se anticipează o rată anuală a șomajului de 3,3%, iar pentru 2016 de 3,6%.

f) Politica economică, instituții

Politica economică

Cu o economie semnificativ dependentă de procesele externe, în contextul tot mai accentuat al globalizării, Elveția are o abordare modernă a problemelor specifice care țin de relațiile internaționale. Politica economică externă este astfel orientată pe trei axe:

- acordurile cu Uniunea Europeană;
- acordurile de liber schimb încheiate în cadrul AELS sau în plan bilateral;
- liberalizarea progresivă a comerțului internațional, prin perfecționarea continuă, în cadrul OMC, a regulilor sistemului mondial de comerț (finalizarea rundeii Doha).

Deși, **Uniunea Europeană** este principalul său partener comercial, prin votul popular negativ dat Acordului privind Spațiul Economic European în decembrie 1992, Elveția este singura țară din vestul Europei, cu o economie majoră, care nu face parte din UE. Preocuparea de a atenua consecințele economice negative datorate neparticipării la piața unică europeană s-a concretizat prin semnarea, în 1999, a unui prim pachet de șapte acorduri bilaterale cu UE (numite „**Acorduri bilaterale I**”) în domenii de interes comun: libera circulație a persoanelor, transportul aerian, transportul terestru, agricultura, barierele tehnice în comerțul internațional, piața de achiziții publice, cercetare-dezvoltare. O a doua serie de opt acorduri bilaterale („**Acorduri bilaterale II**”) au fost încheiate în 2004 și se referă la colaborarea Elveției cu UE în noi domenii de interes comun: produse agricole transformate, mediu, statistică, fiscalitate (impozitarea dobânzilor), lupta antifraudă, pensii, educație-formare profesională-tineret, cooperare în domeniile justiției, poliției, azilului și migrației (Schengen/Dublin).

În **Anexa 1**: Lista acordurilor Elveția-UE. Detalii despre acorduri: www.europa.admin.ch

Acordul European de Liber Schimb - AELS nu joacă un rol determinant în context global însă, importanța în plan regional nu este de neglijat pentru Elveția care, prin ponderea economică pe care o are în cadrul asociației, poate determina în mod semnificativ politica acesteia.

Membru fondator al AELS, Elveția joacă un rol activ în extinderea rețelei de acorduri de liber schimb semnate de țările membre AELS cu țări din afara UE. Există o preocupare constantă a Elveției de a extinde rețeaua acordurilor dincolo de zona euro-mediteraneană, dovadă în acest sens fiind acordurile semnate, în cadrul AELS, cu Mexic și Singapore.

În context, trebuie menționat interesul și preocuparea Elveției de a încheia și în plan bilateral acorduri de liber schimb cu parteneri economici majori (ex. lansarea negocierilor cu R.P. China, finalizarea negocierilor acordului cu Vietnam).

Dimensiunea redusă a pieței sale interne face ca Elveția să manifeste un interes special față de cadrul general de reguli de comerț internațional și de proceduri de soluționare a diferendelor. **Organizația Mondială a Comerțului - OMC**, ca forum de negocieri permanente între țările membre în vederea liberalizării comerțului mondial, este pentru Elveția platforma perfectă de promovare și apărare a intereselor sale comerciale.

Instituții

Din punct de vedere instituțional, politica elvețiană în domeniul economic și comercial, atât pe plan intern, cât și extern, este elaborată și pusă în practică de către Departamentul Federal al Economiei (www.evd.admin.ch), prin intermediul Secretariatului de Stat pentru Economie - SECO.

SECO (www.seco.admin.ch) a fost creat în 1999 prin fuziunea dintre Oficiul Federal pentru Dezvoltare Economică și Muncă și Oficiul Federal pentru Afaceri Economice Externe.

Pe plan extern misiunea principală a SECO este de a iniția, negocia și încheia acorduri de cooperare economică și comercială în scopul deschiderii de noi piețe pentru produsele, serviciile și investițiile elvețiene. În același timp, este reprezentantul Elveției în cadrul organizațiilor multilaterale precum OMC, OCDE sau UNCTAD.

SECO manifestă o preocupare constantă față de sectorul privat din țările în curs de dezvoltare, piețele emergente și economiile în tranziție, având ca principale obiective dezvoltarea schimburilor comerciale, creșterea capitalului investit și transferul de know-how către aceste piețe. În acest scop au fost dezvoltate programe specifice și instrumente proprii pentru implementarea lor: programul „SIPPO - Swiss Import Promotion Programme Organization” (pentru promovarea importurilor din țările în tranziție și în curs de dezvoltare) și programul SOFI - Oficiul Elvețian pentru Facilitarea Investițiilor (pentru promovarea și susținerea investițiilor elvețiene în aceleași grupe de țări). Aceste două programe și-au încheiat mandatul la sfârșitul anului 2007, activitățile lor specifice fiind preluate de **SGE-Switzerland Global Enterprise**, instituție din subordinea SECO, menită să reprezinte interesele economiei elvețiene, îndeosebi ale întreprinderilor mici și mijlocii, în relațiile cu străinătatea. Principalele obiective ale SGE sunt:

- promovarea produselor și serviciilor elvețiene la export;
- promovarea locației economice Elveția;
- promovarea intereselor economice elvețiene în lume ;
- furnizarea de asistență pentru dezvoltarea și diversificarea schimburilor comerciale între firmele elvețiene și străine.

II. Mediul de afaceri și climatul investițional

Economia elvețiană este, conform clasamentelor întocmite de renumite instituții internaționale specializate, printre cele mai competitive și liberale. Principalele coordonate care conferă Elveției caracteristicile unui mediu de afaceri privilegiat, adaptat produselor și serviciilor de înaltă calitate și tehnicitate sunt: gradul ridicat de protecție oferit de legislația în domeniul afacerilor, stabilitatea pe termen lung a cadrului investițional, nivelul scăzut de intervenție și control din partea autorităților, garantarea deplină a dreptului de proprietate și libera competiție.

1. Cadrul legal

Cadrul legal în domeniul economic este asigurat de Constituție care consfințește drepturile fundamentale, precum dreptul de proprietate, dreptul de a desfășura activități cu scop lucrativ, libertatea comerțului și stabilește modul în care sunt distribuite competențele între Consiliul Federal, administrațiile cantonale și cele municipale. La nivel federal, legislația este elaborată și aprobată doar cu respectarea procedurilor parlamentare, mecanism care are la bază cele două elemente fundamentale ale democrației elvețiene: inițiativa populară și referendumul, procedee care asigură legislației un grad ridicat de stabilitate.

Drepturile constituționale de bază se aplică în egală măsură cetățenilor străini. Cei care dețin drept de rezidență și permis de muncă temporară în Elveția au dreptul să înființeze o firmă în aceleași condiții ca cele stabilite pentru cetățenii elvețieni, pot achiziționa acțiuni într-o firmă elvețiană, pot înființa o sucursală și pot desfășura activități economice pe teritoriul elvețian. Și cetățenii străini care nu dețin permis de rezidență pot înființa și dezvolta propria afacere în Elveția, dacă aceasta este condusă efectiv de către un cetățean elvețian.

La înființarea unei firme nu se impune obținerea unor aprobări speciale din partea guvernului, nu este obligatorie apartenența la vreo federație industrială sau comercială și nu se cer aprobări din partea vreunei camere de comerț sau asociații de afaceri.

În general, toate domeniile de afaceri sunt deschise investițiilor și nu se impune o limită în care să se încadreze participarea străină. Există totuși unele restricții în sectoarele în care statul deține încă monopolul, precum căile ferate sau serviciile poștale. Chiar și în aceste sectoare s-au făcut progrese în direcția liberalizării, proces convenit în cadrul tratatelor bilaterale dintre Elveția și UE.

2. Reglementări specifice pentru desfășurarea unor anumite activități

Pentru desfășurarea unor activități de afaceri în anumite domenii sau pentru exercitarea unor anumite profesii precum:

- domeniul bancar, al companiilor de asigurări sau activități de brokeraj;
- hoteli și restaurante (în anumite cantoane);
- medici, stomatologi, farmaciști, avocați;
- anumite activități comerciale și de furnizare de servicii (comercializarea vinului, agenții private de plasare de personal, servicii pentru angajări temporare, etc.),

există reglementări specifice, stabilite la nivel federal sau cantonal. În aceste situații este necesară eliberarea, la cerere, a unei licențe sau a unui permis special. Ca urmare a intrării în vigoare a tratatelor bilaterale cu UE și a celor de recunoaștere reciprocă a diplomelor profesionale se produce o relaxare graduală a reglementărilor și în aceste domenii.

Informații suplimentare se pot obține de la Task Force PME din cadrul Secretariatului de Stat pentru Economie SECO (www.standortschweiz.ch, www.kmuinfo.ch sau www.pmeinfo.ch) sau de la birourile de cooperare și promovare comercială din cadrul administrațiilor cantonale.

3. Accesul pe piață

Cu excepția produselor agricole și a câtorva grupe de produse sensibile, comerțul dintre Elveția și țările membre UE și AELS este liber. Certificatul de origine în unul dintre statele membre UE și AELS (Elveția este membră AELS) asigură circulația liberă a mărfurilor, fără restricții de cotă sau bariere vamale.

De asemenea, în relația Elveția - UE, relație care pentru multe firme elvețiene este mai importantă decât piața locală, există acord de liber schimb în domeniul serviciilor și al transferului de capital. Și piața forței de muncă a cunoscut, în ultima perioadă, tendințe pronunțate de liberalizare, în special pentru specialiștii cu înaltă calificare, pentru cercetători și pentru cadrele de conducere (Acordul privind libera circulație a persoanelor între UE și Elveția).

În iunie 2002, au intrat în vigoare cele 7 acorduri bilaterale dintre Elveția și UE (Anexa 1) în domenii de interes comun: libera circulație a persoanelor, transportul aerian, transportul terestru, agricultura, barierele tehnice în comerțul internațional, piața de achiziții publice, cercetare-dezvoltare. În acest fel, barierele în calea comerțului vor fi eliminate treptat, firmele elvețiene urmând să aibe acces liber la o piață de 500 de milioane de consumatori.

Ca parte în Acordul OMC privind achizițiile guvernamentale, în Elveția, în marea lor majoritate, achizițiile publice se fac pe bază de licitații internaționale. Criteriile discriminatorii au fost eliminate și toți participanții sunt tratați în mod egal. Informații privind piețele publice din Elveția sunt postate pe portalul Confederației privind sistemul de achiziții publice: www.simap.ch.

Obstacole tehnice în calea comerțului

Pentru asigurarea protecției moralei, ordinii și securității publice, a vieții și sănătății oamenilor / consumatorilor, animalelor și mediului vegetal, precum și pentru asigurarea unei concurențe loiale în tranzacțiile comerciale, statul elvețian a fixat norme/prescripții de drept comun privind anumite mărfuri. Acestea se referă la produsul însuși (compoziție, ambalaj, etichetare; de ex.: securitate pentru prevenirea incendiilor în cazul uor materiale utilizate în construcții), la procesul/procedurile de pe fluxul producție-transport-depozitare; ex.: normele de igienă pentru produse lactate), precum și la evaluarea conformității (încercări, inspecții, certificări) și omologării produselor (ex.: omologarea medicamentelor, autoturismelor etc.). Cea mai mare parte a statelor au adoptat un număr mare de norme tehnice, practic pentru toate produsele de pe piață. În Elveția, aceste norme și prescripții figurează - la nivel federal - în peste 30 de legi și 160 de ordonanțe. Există, de asemenea, izolat, și unele reglementări tehnice la nivel cantonal.

Informații detaliate pe această temă pot fi obținute accesând site-ul www.seco.admin.ch.

Elveția are acorduri de recunoaștere reciprocă în materie de evaluare a conformității (ARM) cu Uniunea Europeană, precum și cu Canada. Sunt în curs de negociere astfel de acorduri și cu SUA, Australia și Noua Zeelandă.

La 01.07.2010 a intrat în vigoare legea federală revizuită, privind barierele tehnice în calea comerțului. Aceasta prevede aplicarea autonomă de către Elveția a principiului "Cassis de Dijon", fără reciprocitate europeană, ceea ce presupune că bunurile aflate pe piața comunitară și a SEE (Spațiului Economic European) pot în principiu, circula liber și pe piața elvețiană, fără a face obiectul unor controale suplimentare. După intrarea în vigoare a legii revizuite, impactul și evoluția prețurilor sunt analizate periodic, pe parcursul următorilor ani, prin intermediul statisticii și sondajelor de opinie.

Până la aplicarea noii legi, cca. jumătate din categoriile de bunuri importate din spațiul comunitar în Elveția nu erau afectate de aceste bariere tehnice în calea comerțului, urmând ca ponderea acestora să atingă 80%.

Principiul "Cassis de Dijon" se aplică cu precădere produselor cosmetice, textilelor, altor bunuri destinate consumului casnic, mobilierului și produselor alimentare. Noua lege revizuită menține, totuși, o serie de excepții de la aplicarea acestui principiu, care sunt listate în ordonanța de aplicare a legii (în baza deciziei Consiliului federal din 31 octombrie 2007).

Sunt vizate o serie de categorii de bunuri, precum: cele rezultate din fermele de creștere (carne de pasăre sau iepure) care utilizează metode interzise în CH, o serie de aparate și echipamente electro-menajere (frigidere, congelatoare, mașini de spălat, uscătoare electrice etc) care nu respectă criteriile de eficiență energetică elvețiene (mult mai stricte), anumite motoare electrice sau termice (după nivelul emisiile de gaze și zgomot), blănuri de animale (prelevate prin metode care nu implică respectul pentru animale), detergenții care conțin fosfați etc.

În ceea ce privește produsele alimentare, aplicarea principiului "Cassis de Dijon" este supusă unei reglementări speciale. Astfel, acele produse alimentare, care nu satisfac prevederile elvețiene în materie, dar care sunt conforme cu cele comunitare sau din SEE, vor putea fi introduse și pe piața elvețiană, urmare obținerii unei autorizații din partea Oficiului Federal pentru Sănătate Publică (OFSP).

Această autorizație va fi solicitată, o singură dată, respectiv la primul import al bunului/categoriei de bunuri pe piața locală.

Autoritățile federale au avut în vedere eliminarea oricărei discriminări potențiale pentru producătorii autohtoni, oferindu-le posibilitatea de a produce bunuri alimentare conform normelor europene, fără a fi supuse unor autorizații sau notificări prealabile.

În acest context, Elveția se aliniază și sistemului european pentru securitatea produselor alimentare, prin adoptarea unor sisteme de alertă rapidă sau autorizații de exploatare, fiind prevăzută o perioadă tranzitorie.

4. Regimul vamal

Elveția este membră a Convenției Internaționale asupra Sistemului Armonizat de Codificare și Descriere a Mărfurilor (HS) din 01.01.1988 și are, prin urmare, un tarif vamal care corespunde acestui standard internațional. Prin aderarea la Organizația Mondială a Comerțului (1 iulie 1995), ea și-a asumat și obligațiile care decurg din aplicarea acordurilor în domeniul vamal și netarifar.

Teritoriul vamal elvețian cuprinde și Principatul Liechtenstein.

O caracteristică a sistemului vamal elvețian este dată de faptul că taxa vamală se aplică pe unitatea de măsură (greutate brută, bucăți, litri) și nu la valoarea mărfurilor (ad valorem). Utilizarea acestui sistem face ca în Elveția, sarcina vamală, în general, să fie mai redusă decât în alte țări. Acest sistem favorizează importul mărfurilor cu greutate mică, dar cu valoare intrinsecă mare, adică a mărfurilor de calitate ridicată.

Există totuși unele bariere tarifare (contingente tarifare) în scopul protejării produselor agricole locale.

Mărfurile care rămân temporar pe teritoriul Elveției pot fi depozitate în regim de port-franc, fără efectuarea formalităților de vamăși fără plata taxelor vamale, transferul mărfurilor de la punctul de vamăși până la depozitul cu regim de port-franc fiind considerat tranzit. Depozitele cu regim special de port-franc sunt operate de companii private și au caracter public, putând fi utilizate de oricine este interesat.

Administrația Elvețiană a Vămilelor poate furniza informații detaliate cu privire la regulamentul vamal: metode și proceduri de vămuire, trafic de perfecționare, proceduri vamale simplificate, carnet ATA, tranzit, contingente tarifare, modalități practice de probare a originii mărfurilor, regimul bunurilor introduse cu ocazia repatrierii, informații referitoare la TVA aplicat mărfurilor importate, impozite, taxe și accize ș.a.

Informații privind regimul vamal pot fi obținute accesând site-ul www.ezv.admin.ch sau www.zoll.admin.ch. Tariful vamal elvețian poate fi accesat la adresa www.tares.ch.

5. Regimul de import

Marea majoritate a mărfurilor pot fi importate liber în Elveția. Există unele restricții aplicate importurilor de produse agricole, produse petroliere, detergenți și ingredientii acestora, îngrășăminte, echipamente militare, arme, muniție, materiale explozibile și narcotice pentru care se solicită o autorizație specială. Permisul de import eliberat este valabil pe o perioadă de maximum un an și se acordă doar rezidenților și companiilor cu sediul în Elveția. Alte reglementări, de natură netarifară, se aplică medicamentelor, produselor cosmetice, detergenților, aparaturii electrice, echipamentelor de măsurare și cântărire, instalațiilor de încălzire, recipientelor sub presiune. Aceste măsuri au rolul de a proteja sănătatea publică, de a asigura protecția consumatorilor sau sunt legate de cerințe de securitate ori de respectarea standardelor naționale sau internaționale.

Alte taxe care se aplică produselor din import, în plus față de taxa vamală, sunt:

Taxa pe valoarea adăugată: Elveția are nivelul TVA cel mai scăzut din Europa. În principiu sunt supuse plății TVA cifra de afaceri realizată în Elveția, importurile și consumul privat. Pentru marea majoritate a produselor se aplică o cotă fixă de TVA, de 8%. Produsele de primă necesitate (produse alimentare și băuturi, cu excepția băuturilor alcoolice), medicamentele, anumite ziare, cărți și reviste beneficiază de un nivel redus de TVA de 2,5%. În sectorul turismului TVA este de 3,8%. Educația și activitățile de asistență socială și medicală, prestațiile culturale, sportive și de binefacere sunt scutite de TVA. Micile întreprinderi a căror cifră de afaceri nu depășește 250.000 CHF și a căror datorie fiscală este sub 4.000 CHF sunt, de asemenea, exonerate de TVA.

Taxa asupra compușilor organici volatili(COV), în vigoare de la 01.01.2000, ca instrument economic pentru protecția mediului și reducerea emisiilor de COV. COV care sunt utilizați fără emanație în atmosferă, precum și COV exportați sunt exonerați de taxă.

Taxa pe CO2, introdusă la 01.01.2008, în baza angajamentelor asumate de Elveția privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (Protocolul de la Kyoto). Se aplică pentru combustibilii fosili (combustibil pentru încălzit, gaze naturale, cărbune, cocs din petrol etc.), utilizați pentru încălzire, pentru producerea de electricitate sau în instalațiile termice. În 2008, taxa pe CO2 a fost de 12 CHF/tonă de CO2, fiind majorată în 2010 la 36 CHF/tonă.

Accizele: Se aplică tuturor produselor din tutun, băuturilor distilate, berii, autoturismelor, uleiurilor minerale, importate sau produse în Elveția.

Taxa pentru autoturisme: Administrația vămilor percepe un impozit de 4% asupra valorii autovehiculelor (incl. autoturisme) de până la 1600 kg (atât cele produse în Elveția, cât și cele importate).

6. Reguli de origine

Materiile prime și componentele importate în Elveția dintr-o țară terță pot căpăta statutul de marfă cu origine elvețiană, în consecință, pot circula liber în țările UE dacă valoarea adăugată, creată prin prelucrare în Elveția, reprezintă între 60% și 80% din prețul de vânzare, în funcție de produs.

Această prevedere este de interes, în special, în cazul produselor „high-tech”, produse cu greutate mică dar valoare mare. Astfel acestea pot fi importate cu taxe vamale aplicate la greutate și apoi exportate, după prelucrare, fără taxe, în țările europene.

Directive pentru determinarea caracterului originar și a statului de origine a unui produs:

Elveția a încheiat acorduri de liber schimb cu diverse state. Tratatul preferențial prevăzut de aceste acorduri nu se aplică totuși decât mărfurilor conforme dispozițiilor privind originea. Ghidul elvețian privind originea mărfurilor are ca scop determinarea caracterului originar al produselor și furnizarea informațiilor privind probele de origine necesare. Este important de știut că acest ghid nu ține cont de totalitatea prescripțiilor în materie de origine, îndeosebi de interdicția de „drawback” (interdicția rambursării taxelor vamale sau a neperceperii acestora) și de diferite toleranțe. De asemenea, cumulul diagonal în cadrul sistemului de cumul Euro-Med nu este luat în considerație. Explicații detaliate pe această temă, precum și textele acordurilor, protocoalelor și anexelor la acestea figurează în documentul D.30 „Acorduri de liber schimb, preferințe tarifare și originea mărfurilor” (pe site-ul www.ezv.admin.ch).

Orice persoană care, intenționat sau din neglijență, stabilește sau utilizează probe inexacte de origine, dă indicații incorecte sau prezintă probe inexacte, este pasibilă de sancțiuni penale, prevăzute de Ordonanța privind dovezile de origine și poate fi pedepsită cu o amendă de min. 40.000 CHF. La rubrica/titulul (pe site) „Oficii competente pentru probele de origine” pot fi găsite birourile/oficiile abilitate să autentifice dovezile de origine străine (certIFICATE DE CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR EUR 1 sau certificate de origine Form A).

În ceea ce privește Uniunea Europeană, Norvegia, Islanda, precum și Turcia, Cisiordania și Fâșia Gaza, Ins. Feroe, Israel, Iordania, Croația, Macedonia, Maroc și Tunisia, s-a renunțat la indicarea oficiilor/birourilor de emisie a vizelor, pentru că numai autoritățile vamale sunt abilitate să autentifice certificatele EUR 1.

7. Asigurarea contra riscurilor la export

Riscurile la export se asigură prin instituția federală de drept public „SERV - Asigurarea elvețiană contra riscurilor la export”, având personalitate juridică, care, începând cu 1 ianuarie 2007 a preluat activitatea fostei „GRE - Garantarea riscurilor la export”. Prin asigurarea riscurilor la export, Confederația urmărește apărarea site-ului economic elvețian, a locurilor de muncă. Asigurarea se referă la riscuri politice, dificultăți de transfer, suspendare de plăți, cazuri de forță majoră, riscuri de delcredere și riscuri rezultând din garanții (bonds). O asigurare poate fi contractată în următoarele condiții:

-exportatorul are domiciliul în Elveția și este înscris în Registrul Comerțului,

-bunurile și serviciile exportate sunt de origine elvețiană sau comportă o valoare adăugată suficientă, realizată în Elveția,

-autorul/destinatarul comenzii are sediul sau domiciliul în străinătate,

-operațiunea de export care se asigură este compatibilă cu principiile strategiei comerciale a SERV.

Primele de asigurare sunt calculate pe baza taxelor minime prevăzute de Aranjamentul OECD, privind creditele la export și în funcție de riscuri, valoarea livrărilor și durata asigurării.

SERV este plasată sub supravegherea Parlamentului, iar Consiliul Federal (Guvernul) emite ordonanța reglementând funcționarea SERV, fixează scopurile sale strategice, aprobă bugetele anuale și rapoartele de gestiune, determină plafoanele de angajare și se pronunță asupra asigurărilor deosebit de importante.

Detalii suplimentare: www.seco.admin.ch/themen (în limbile germană, franceză, italiană)

8. Regimul străinilor

Un sfert din personalul angajat în Elveția este format din cetățeni străini. Aceștia sunt deținători ai unui permis de lucru și ai unui permis de rezidență. Pentru cetățenii străini care investesc și doresc să opereze propria afacere în Elveția sau pentru managerii firmelor străine, îndeosebi cei ai firmelor care desfășoară activități generatoare de locuri de muncă, obținerea permisului de rezidență și a celui de lucru, nu constituie o problemă.

În cazul cetățenilor străini care doresc să lucreze pentru un angajator elvețian, intră în sarcina acestuia din urmă să solicite autorităților eliberarea permiselor de rezidență și de lucru. Aprobarea și eliberarea permiselor de rezidență și de lucru intră în sfera de competență a autorităților cantonale.

Aspecte juridice

Acordul privind libera circulație a persoanelor dintre Elveția și Uniunea Europeană a intrat în vigoare la 1 iunie 2002. După extinderea UE din 2004, a fost semnat un *Protocol* care a intrat în vigoare începând cu 1 aprilie 2006.

După aderarea României și Bulgariei la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, în vederea extinderii dreptului de liberă circulație și pentru cetățenii noilor state membre, Elveția și UE au negociat un al doilea protocol la Acordul de liberă circulație a persoanelor. *Protocolul II* a fost semnat la 27 mai 2008 la Bruxelles, a fost avizat de Consiliul Federal (guvernul elvețian) și, ulterior, validat de Parlamentul de la Berna la 13 iunie 2008. În urma referendumului din 8 februarie 2009, Protocolul II a fost aprobat și a intrat în vigoare la 1 iunie 2009.

Protocolul II reglementează accesul pe piața muncii, efectuarea studiilor și stabilirea reședinței pe teritoriul Confederației Elvețiene pentru cetățenii români și bulgari.

Detalii privind procedurile de aplicare la România și Bulgaria pot fi obținute la <http://www.bfm.admin.ch>

Aspecte practice

Acordul și protocoalele de aplicare reglementează introducerea graduală a liberei circulații a persoanelor între Elveția și țările membre UE și stabilirea egalității de tratament, prin parcurgerea obligatorie a unor perioade tranzitorii de 7 până la 10 ani. În perioada tranzitorie, Elveția va elibera un număr limitat de permise de ședere cetățenilor statelor membre UE. Numărul permiselor va crește de la un an la altul, în funcție de evoluțiile de pe piața muncii. Tratamentul egal presupune nediscriminarea cetățenilor europeni față de cetățenii elvețieni, în ceea ce privește lucrul, studiul și/sau reședința în Elveția.

Pentru statele UE 15, s-a trecut la libera circulație neîngrădită a persoanelor de la 01.06.2007. Pentru statele UE10, Acordul se aplică fără restricții începând cu anul 2014. Pentru România și Bulgaria, țări membre UE din 2007, sunt instituite măsuri tranzitorii până în anul 2016, cu posibilitatea prelungirii până în 2019.

Principiul tratamentului egal presupune că cetățenii UE beneficiază în Elveția de următoarele drepturi:

- o Mobilitate ocupațională și geografică - dreptul de a schimba oricând locul de muncă și/sau domiciliul;
- o Egalitate a condițiilor de lucru;
- o Coordonare a sistemelor de protecție socială;
- o Egalitate a asistenței sociale (reduceri la transportul public, alocații pentru locuință, alte forme de sprijin);

- o Egalitate a sistemului de taxare și impozitare;
- o Dreptul la activitate lucrativă independentă;
- o Recunoașterea reciprocă a diplomelor;
- o Reunificarea familiei;
- o Dreptul membrilor de familie la un loc de muncă;
- o Dreptul de a se stabili în Elveția după încetarea raporturilor de muncă;
- o Dreptul de a achiziționa proprietate, în anumite condiții.

În perioada măsurilor tranzitorii, lucrătorii proveniți din țările UE pot fi angajați dacă angajatorii nu pot recruta lucrători elvețieni cu calificări compatibile. Dacă dorește să angajeze un lucrător străin, angajatorul este obligat să justifice autorităților motivul pentru care respectivul loc de muncă nu poate fi ocupat de un lucrător elvețian.

Perioade tranzitorii până în 2019

În domeniul liberei circulații a forței de muncă, Acordul instituie două perioade tranzitorii pentru cetățenii români:

1. Într-o primă etapă de șapte ani (2009-2016) de la intrarea în vigoare a acordului, respectiv până la data de 1 iunie 2016, sunt adoptate restricții ale dreptului de angajare în Elveția. Aceasta înseamnă că un angajator elvețian poate angaja un lucrător din România sau Bulgaria numai dacă pentru locul de muncă respectiv nu a găsit pentru angajare un cetățean elvețian sau din celelalte state membre ale UE. Numărul de permise de muncă este stabilit anual, pe bază de contingente.
2. Cea de-a doua etapă tranzitorie este între 2016-2019, perioadă în care se aplică clauza de protecție specială, care permite reducerea numărului de permise de rezidență, respectiv reintroducerea contingentelor, în condițiile unei imigrații prea puternice. Aceste dispoziții tranzitorii sunt menite să asigure o deschidere treptată și controlată a pieței de muncă.
3. Pe întreaga perioadă (2009-2019), condițiile de salarizare și de muncă vor fi controlate în vederea evitării dumping-ului salarial (salarii mai mici decât cele care ar fi plătite pentru aceeași muncă unui cetățean elvețian).

Contingentele anuale pentru locurile de muncă în Elveția

7 ani (2009-2016)	Permise anuale (tip B), se prelungesc anual	Permise de scurtă durată (tip L) se prelungesc în mod excepțional
2009	362	3.620
2010	523	4.987
2011	684	6.355
2012	885	7.722
2013	1.046	9.090
2014	1.126	10.457
2015	1.207	11.664

La începutul anului 2014, pe 9 februarie, la 15 ani după ce Elveția a adoptat legile europene privind libertatea de mișcare, aproximativ 50,3% din populația Elveției a votat la Referendum pentru sprijinirea inițiativei de a stabili o limită a imigrației venind dinspre UE. Comisia Europeană precizat că regretă rezultatul votului și că va analiza implicațiile referendumului asupra relațiilor UE-Elveția. Rămâne de văzut care vor fi soluțiile de compromis ale Elveției pentru păstrarea relațiilor cu UE, conform acordurilor încheiate până în prezent, și aplicarea rezultatului Referendumului, conform Constituției Federale.

Asigurările sociale

Cu privire la sistemul de asigurări sociale, potrivit acordului privind libera circulație, fiecare țară își păstrează propriul sistem de asigurări sociale. Asigurările sunt însă coordonate astfel încât angajații să

nu-și piardă drepturile sociale dobândite din muncă într-o altă țară. Fiecare membru semnatar al acordului este obligat să respecte anumite principii, cum ar fi ca cetățenii UE și cetățenii elvețieni, după o anumită perioadă de tranziție, să fie tratați în mod egal în ceea ce privește sistemul de asigurări sociale, respectiv să se țină cont de perioadele de timp lucrate și pe teritoriul celorlalte state.

Recunoașterea diplomelor

Tot în baza acestui acord există o recunoaștere reciprocă a diplomelor profesionale. Pentru țările membre ale UE sunt recunoscute, în principiu, calificările profesionale, dacă acestea corespund unor standarde minime. Recunoașterea este prevăzută doar pentru profesii care sunt reglementate și recunoscute prin diplome oficiale. În plus este necesar ca formarea profesională din diferitele țări să aibă același nivel. Prin decizia din 30.09.2011, Elveția a preluat Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și modificările aduse la Anexa III din cadrul Acordului privind Libera circulație a persoanelor, care se aplică și cetățenilor români (și bulgari). Aplicarea noilor prevederi s-a făcut pe bază provizorie, în perioada 01.11.2011-31.08.2013, de la 01.09.2013 Directiva 2005/36/CE având efecte juridice definitive în Elveția. De la 1 septembrie 2013 Elveția aplică două proceduri diferite pentru cetățenii AELS/UE:

- Procedura de Recunoaștere la stabilire permanentă: pentru stabilirea în Elveția și exercitarea unei profesii reglementate, o persoană trebuie să aibă mai întâi recunoașterea calificărilor.
- Procedura Declarație pentru furnizorii de servicii: dacă un cetățean AELS/UE dorește să ofere servicii într-o profesie reglementată în Elveția pentru maximum 90 zile într-un an calendaristic, trebuie să completeze o declarație către SERI.

Informații suplimentare pot fi obținute accesând link-ul:

<http://www.sbf.admin.ch/diploma/01793/01795/index.html?lang=en>

Condiții pentru obținerea unui loc de muncă în Elveția

Pentru un cetățean român sau bulgar, obținerea unui loc de muncă se va face în limita contingentului anual de locuri de muncă alocate României și Bulgariei, având în vedere următoarele condiții:

- Cetățeanul român/bulgar trebuie să facă dovada faptului că deține suficiente mijloace materiale pentru a se întreține în Elveția;
- Necesitatea existenței unui contract de muncă ferm cu un angajator elvețian;
- Angajatorul elvețian trebuie să ia legătura cu autoritatea cantonală care se ocupă cu forța de muncă, să-și fundamenteze solicitarea de a angaja un român - numai dacă pentru locul de muncă respectiv nu a găsit un angajat cetățean elvețian sau din celelalte state membre UE (15+10) - și să solicite aprobarea autorității cantonale pentru a angaja persoana respectivă (român/bulgar);
- În cazul unui răspuns pozitiv din partea autorității cantonale, cetățeanul român definitivează contractul de muncă cu angajatorul elvețian și depune actele pentru obținerea unui permis de muncă în Elveția.

Lucrători independenți

Condiția acceptării cetățenilor UE care desfășoară activități lucrative independente, presupune acoperirea activității economice din resurse proprii și pe riscul acestora. În perioada de instalare se acordă un permis de ședere temporar valabil 6-8 luni. Ulterior, în măsura în care se poate demonstra că lucrătorul independent este capabil să desfășoare respectiva activitate, se solicită eliberarea unui permis de ședere valabil 5 ani. Sunt considerate dovezi ale unei activități independente extrasul contului bancar, certificatul de înregistrare a unei companii, extrasul asigurării sociale sau extrasul plății impozitelor. Lucrătorii independenți beneficiază de dreptul la mobilitate ocupațională și geografică și de dreptul la ocuparea unui loc de muncă, atunci când decid să renunțe la activitatea independentă.

Furnizarea de servicii transfrontaliere

Acordul de liberă circulație a persoanelor UE-Elveția prevede o liberalizare limitată a furnizării de servicii transfrontaliere. Se aplică furnizorilor de activități lucrative independente și companiilor înregistrate într-o țară membră UE, care furnizează servicii în Confederația Elvețiană. Perioada acceptată de furnizare a serviciilor este limitată la 90 de zile. Sunt exceptate serviciile reglementate prin acorduri bilaterale UE-CH, cum sunt cele de achiziții publice, transport rutier, feroviar și aerian. Pentru aceste servicii sunt eliberate permise pentru durata prevăzută de furnizare, chiar dacă depășește 90 de zile. Activitatea de servicii din domeniile recrutare de personal sau servicii financiare nu intră în această categorie.

Pentru furnizarea de servicii este necesară o autorizare. Furnizorii de servicii în Confederația Elvețiană, indiferent de durata furnizării serviciilor, sunt obligați să se înregistreze la autoritățile locale în termen de 8 zile de la intrarea pe teritoriul elvețian.

Firmele înregistrate într-o țară UE pot trimite lucrători cetățeni din țări (non-UE) în Confederația Elvețiană, dacă respectivii angajați dețin permis de muncă pe termen lung în țara în care este înregistrată firma respectivă.

Detalii suplimentare referitoare la procedura de anunțare a muncitorilor români detașați temporar în Elveția:

Pentru prestările de servicii de până la 90 de zile, lucrătorii români (detașați de o firmă sau independenti) trebuie să își anunțe venirea în Elveția, la autoritățile locale, cu minim 8 zile înainte de începerea activității. În sectoarele: construcții, servicii legate de cultură și amenajarea peisajului, curățare industrială, supraveghere și securitate aceștia trebuie să obțină în prealabil, o autorizație de exercitare a activității din partea unui Oficiu de Migrație cantonal. Pentru prestările de servicii de peste 90 de zile, este necesară solicitarea unui permis de lucru, din numărul contingentat. În cazul activităților mai scurte de 90 de zile, muncitorii români rămân asigurați în sistemul de sănătate românesc. Pentru o durată mai mare, este obligatorie afilierea la o casă elvețiană de asigurări.

9. Dreptul nerezidenților de a achiziționa bunuri imobiliare

Legislația în materie limitează achiziția de bunuri imobiliare de către străini sau de către societăți elvețiene sub control străin sau al căror sediu se află în străinătate. Pentru astfel de achiziții este necesară, în principiu, aprobarea autorității cantonale competente.

Cadrul legal:

- Legea federală din 16.12.1983, privind achiziția de proprietăți de către străini;
- Ordonanța pe aceeași temă, din 01.10.1984 .

Informații pe această temă se pot obține accesând site-ul Oficiului Federal pentru Justiție:

www.bj.admin.ch

Conform reglementărilor legale, calitatea de proprietar în Elveția nu-i conferă acestuia dreptul de a obține autorizație de ședere în Elveția.

10. Protecția zonală și protecția mediului

Legislația elvețiană cu privire la protecția zonală și a mediului are un caracter modern și asigură o coexistență firească între zonele economice dens populate și cele agricole și naturale.

Clădirile cu destinație industrială și comercială pot fi construite doar în zone bine delimitate și special alocate acestui scop și doar în baza unui permis eliberat de autorități, conform legislației în acest domeniu din cantonul respectiv.

Legea federală de protecția mediului corespunde standardelor europene și are în vedere respectarea convențiilor internaționale. Reglementările în vigoare încurajează adoptarea unor soluții care să îmbine armonios interesul economic cu grija față de mediu. O importanță particulară este acordată protecției lacurilor și a râurilor, protejării naturii, protejării și conservării reliefului, protecției specificului local. De asemenea, în ceea ce privește calitatea aerului, Elveția se află pe primele locuri în Europa.

Legea stabilește valorile limită admisibile pentru nivelurile de contaminare ale aerului și solului, pentru nivelul de zgomot și cel de vibrații, conține reglementări precise cu privire la circuitul deșeurilor și al substanțelor periculoase și are la bază principiile prevederii și cel al responsabilității. Nu se impun tehnologii de control și combatere a poluării, însă costurile legate de prevenirea sau înlăturarea efectelor create de abaterile de la limitele admise sunt suportate de către agentul poluator.

Informații suplimentare pe tema protecției mediului: <http://www.umwelt-schweiz.ch>

11. Protecția liberei concurențe

Principiul care stă la baza economiei elvețiene este cel al pieței libere. De aceea, restricțiile de orice natură care încă mai există în calea liberei concurențe vor fi gradual eliminate. Legea elvețiană antitrust a fost, încă din 1995, substanțial armonizată cu reglementările din cadrul UE, iar modificările ulterioare și-au propus, în principal, eliminarea oricăror posibilități de manifestare a concurenței nelociale. Constituirea de carteluri nu este interzisă prin lege, însă orice tendință de orientare spre acțiuni abuzive

este monitorizată și adusă în fața justiției. Legea federală cu privire la piața locală apără libera concurență și asigură cadrul necesar de luptă împotriva măsurilor protecționiste, de orice natură, luate la nivel cantonal sau comunal. Comisia pentru Libera Concurență poate interveni în cazul în care există suspiciuni cu privire la apariția unor restricții în calea liberei concurențe și investighează cazurile de fuziuni care pot introduce efecte negative asupra pieței libere.

Un alt organism de control al pieței este Oficiul pentru Supravegherea Prețurilor care are ca sarcină principală urmărirea evoluției prețurilor și semnalarea creșterilor abuzive sau menținerea unor niveluri anormal de ridicate, ca urmare a lipsei de concurență reală.

Pentru alte informații utile pe această temă: www.weko.admin.ch (Comisia pentru Concurență) www.preisueberwacher.admin.ch, www.monsieurprix.admin.ch (Oficiul pentru supravegherea prețurilor)

12. Protecția proprietății intelectuale

Sistemul de protecție al proprietății intelectuale este foarte dezvoltat în Elveția. Solicitățile de înregistrare a patentelor, mărcilor sau desenelor se pot depune la Institutul Federal pentru Proprietate Intelectuală (IGE), din structura Departamentului Federal pentru Justiție și Poliție, care este organismul responsabil cu protecția drepturilor comerciale și de autor.

Informații suplimentare: www.ige.ch ; www.ejpd.admin.ch.

13. Sectorul financiar-bancar

Sectorul bancar reprezintă una dintre cele mai importante ramuri ale economiei elvețiene și absoarbe aproape 4% din populația activă. Băncile elvețiene gestionează bunuri în valoare de peste 3.300 miliarde CHF, dintre care mai mult de jumătate provin din afara Elveției. Cu o lungă tradiție în materie de stabilitate economică și financiară, manifestată în principal în nivelul scăzut al inflației, o rată redusă a dobânzilor și o monedă națională puternică și stabilă, Elveția este considerată unul dintre importantele centre financiare internaționale (locul 7).

Deschiderea unei bănci, efectuarea de tranzacții cu valori mobiliare, managementul fondurilor mutuale, sunt activități pentru a căror desfășurare este necesară obținerea aprobării Comisiei Federale Elvețiene a Băncilor - EBK (www.ebk.admin.ch). În comparație cu alte state, sistemul bancar elvețian este mai puțin rigid din punct de vedere al reglementărilor.

În afara celor două renumite bănci elvețiene UBS și Crédit Suisse, care se numără printre cele mai mari instituții bancare din lume, pe piața bancară elvețiană sunt prezente multe alte bănci locale (printre care băncile de gestiune a averilor - private banking) și peste 100 de instituții financiare străine. Băncile cantonale, băncile regionale și băncile de economii joacă un rol important în finanțarea proiectelor de investiții.

Organizația cea mai importantă din sectorul bancar elvețian este Swiss Bankers Association (www.swissbanking.org).

O specificitate a băncilor elvețiene este dată de protecția sferei private sau așa numitului "secret bancar", subiect de actualitate, care în contextul crize economice și financiare internaționale a amorsat presiunile internaționale asupra Elveției (OCDE, SUA, UE). Urmare deciziei Consiliului Federal din luna martie 2009, Elveția s-a angajat să-și conformeze politica privind asistența administrativă în materie fiscală, potrivit standardelor internaționale în materie (art. 26 al Modelului de Convenție OCDE). Au fost negociate, parafate sau semnate numeroase Acorduri bilaterale de Evitare a Dublei Impuneri (AEDI) cu terțe state, care includ prevederi specifice, în acest sens (inclusiv cu România, intrat în vigoare la 06.07.2012). Uniunea Europeană și Elveția au semnat în luna mai 2015 acordul privind transparența în domeniul fiscal, care va îmbunătăți semnificativ lupta cu evaziunea, prin eliminarea secretului bancar, părțile semnatare urmând să facă schimb automat de informații despre conturile rezidenților, din 2018. Noul acord corespunde cu regulile sporite de transparență convenite în 2014 de statele membre UE, precum și cu noile standarde ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și ale G20, privind schimbul automat de informații.

14. Achiziții publice

Elveția este parte la Acordul OMC asupra Achizițiilor Guvernamentale, care are ca scop liberalizarea pieței de achiziții publice.

Nu se supun prevederilor acordului achizițiile efectuate de către Swisscom (compania națională de telecomunicații) și CFF (compania națională de căi ferate).

Conform legii, toate achizițiile publice care intră sub incidența Acordului OMC se fac pe bază de licitație internațională, anunțul de licitație se publică în publicația „Foaia oficială elvețiană de comerț” („Schweizerische Handelsamtsblatt” SHAB/„Feuille officielle suisse du commerce” FOSC (www.shab.ch) sau www.fosc.ch) și pe portalul Confederației, conceput și dedicat exclusiv sistemului de achiziții publice (www.simap.ch), iar participanții la licitație, furnizori locali sau străini, trebuie să se bucure de tratament egal.

Informații suplimentare pe tema pieței elvețiene a achizițiilor publice se pot obține accesând site-urile www.beschaffung.admin.ch/ www.bbl.admin.ch/ / www.simap.ch.

Piața achizițiilor publice este unul dintre domeniile în care riscurile de corupție sunt foarte mari. În administrația publică elvețiană corupția este combătută printr-o serie de măsuri, care includ, la nivelul Confederației, instrumentele următoare: Dreptul penal, Codul de comportare al administrației federale, Legea și Ordonanța privind personalul Confederației, Clauza de integritate pe piața achizițiilor publice a Confederației, cursuri și seminarii destinate pregătirii/formării cadrelor, Controlul federal al finanțelor CDF (în cazuri de suspiciune de corupție), sistem de control intern.

Informații suplimentare detaliate: www.bbl.admin.ch, cap. Prevenirea corupției.

15. Sistemul de impozite

Sistemul de taxe și impozite în Elveția este foarte complex și se caracterizează prin existența a trei niveluri distincte: federal, cantonal și comunal.

Această ierarhizare, precum și faptul că nu există termeni exacti de definire a unui caz specific, fac din sistemul de impozitare elvețian unul destul de complicat. Legislația privind impozitarea precum și cota de impozitare diferă substanțial de la canton la canton. Din aceste motive, de cele mai multe ori, firmele solicită autorităților care au emis regulile, clarificări suplimentare sau apelează la serviciile unei firme de consultanță.

Detalii despre fiscalitate în Elveția: www.estv.admin.ch www.efd.admin.ch

III. Relațiile economice externe ale Elveției

1. Comerțul exterior

Aspecte generale

Lipsa de materii prime a făcut ca economia elvețiană să fie puternic dependentă de importuri. În replică, produsele industriale realizate în Elveția sunt în marea lor majoritate, bunuri de înaltă calitate, ceea ce face ca circa 90% din acestea să fie exportate. 10% dintre firmele mici și 50% dintre cele mijlocii și mari lucrează pentru export. În plus una din cinci firme desfășoară în afara Elveției activități de distribuție, de producție sau de cercetare, pe bază de acord de cooperare, de joint-venture sau prin propria filială.

Cele mai cunoscute produse elvețiene pe piețele externe sunt ceasurile, ciocolata și brânza, însă mașinile și echipamentele, aparatura electronică, electrotehnica și produsele chimice și farmaceutice reprezintă mai mult de jumătate din volumul exporturilor. Elveția este unul dintre cei mai renumiți exportatori de mașini unelte de precizie, mașini textile și de prelucrare a hârtiei, ascensoare și escalatoare. Este de remarcat faptul că foarte multe dintre componentele acestor mașini sunt importate.

De asemenea, Elveția excelează la exportul de servicii : consultanță în gestiune, domeniul asigurărilor și turismul.

În general, cu câteva excepții, în Elveția se poate importa sau exporta aproape orice. Există totuși situații în care, pentru anumite tipuri de produse este necesară obținerea unei autorizații speciale de import/export. Importul unor produse este contingentat sau chiar interzis.

Evoluție și rezultate în semestru I 2015

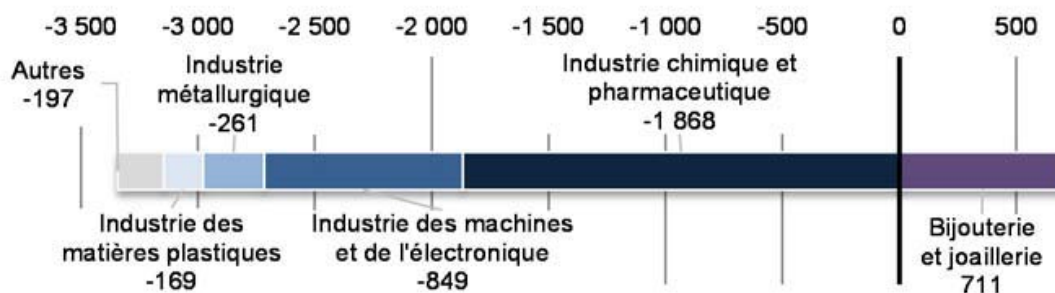
În prima jumătate a anului 2015, atât exporturile (-2,6%), cât și importurile (-7,4%) elvețiene s-au plasat sub nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut. Sub efectul unui franc elvețian puternic, prețurile s-au redus, în special cele ale mărfurilor importate. În termeni reali, exporturile au scăzut ușor (-0,8%), în timp ce importurile au progresat timid (+0,5%). Soldul balanței comerciale se ridică la 17,7 miliarde franci elvețieni.

	2015 (mil CHF)	2014 (mil CHF)	Variație nominală 2015 (%)	Variație nominală 2014 (%)	Variație reală 2015 (%)	Variație reală 2014 (%)
EXPORT Sem I	100.141	102.774	-2,6	+2,6	-0,8	+2,6
IMPORT Sem I	82.458	89.011	-7,4	+1,0	+0,5	-0,7
SOLD Sem I	17.683	13.764	-	-	-	-

Sursa: Administrația Federală a Vămirilor

În primele șase luni ale anului 2015, **exporturile elvețiene** au scăzut cu 2,6% (în termeni reali -0,8%), ajungând la valoarea de 100,14 miliarde franci elvețieni. În contextul aprecierii puternice a francului elvețian, prețurile mărfurilor exportate au scăzut cu 1,8%. În mod clar, majoritatea ramurilor exportatoare s-a confruntat cu scăderea prețurilor și a vânzărilor. Evoluția exporturilor pe ramuri s-a situat într-un interval de la -12,6% (*hârtie și arte grafice*) la +15,2% (*bijuterii*).

Variații ale exporturilor în milioane CHF

Sursa: Administrația Federală a Vămirilor

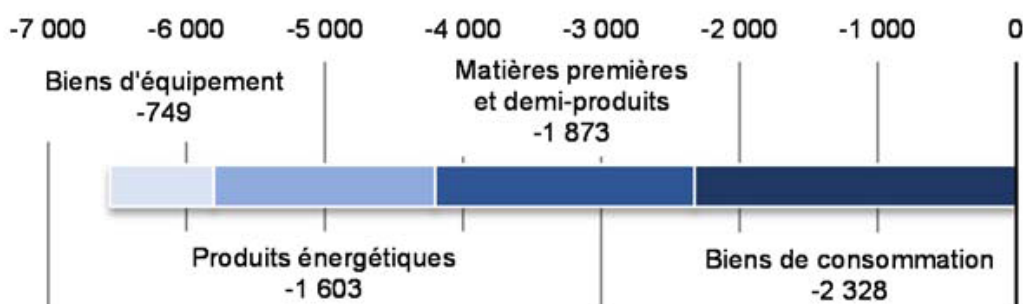
Exporturile *industrii de mase plastice* au scăzut cu 9,4%, iar cele privind *industria utilajelor și electronicelor* cu 5,2% (-849 milioane franci elvețieni). În acest din urmă sector, motoarele au scăzut cu 25%, în timp ce aparatele de încălzire și răcire, mașinile textile, pompele și compresoarele au scăzut cu aproximativ 11%. Cea mai importantă ramură a exporturilor elvețiene, *produsele chimice și farmaceutice*, a pierdut 4,3%, urmată de *metalurgie* (-4,2%) și industria alimentară, a băuturilor și a tutunului (-3,9%). În cazul produselor chimice și farmaceutice, ingredientele active (-20%, respectiv -1,4 miliarde franci elvețieni) au influențat foarte mult rezultatul total al exporturilor acestei ramuri. În cadrul industriei alimentare, a băuturilor și a tutunului, toate sectoarele au înregistrat un regres, cu excepția băuturilor (+2%). *Industria textilă, îmbrăcăminte și încălțăminte* a înregistrat o ușoară scădere (-1%). Ramurile exportatoare care au înregistrat creșteri ușoare sunt *industria orologiei* (+0,4%) și *instrumentele de precizie* (+0,6), depășind astfel nivelul scăzut de anul trecut.

Analiza **orientării geografice a exporturilor** evidențiază faptul că acestea au crescut cu 5% către *America de Nord* (exporturile către SUA au crescut cu +6%, în special în sectorul instrumentelor de precizie și mașini) și cu 3% cele către *Asia* (exporturile către Qatar +98% și cele către Arabia Saudită +34%, au crescut în special datorită sectoarelor aeronave și bijuterii, exporturile către Coreea de Sud au crescut cu +13% , iar cele către China cu +2%, scăzând însă cele către Hong Kong cu -17% , în special

sectoarele ceasurilor și bijuteriilor). Exporturile către *Europa*, reprezentând 57% din totalul exporturilor elvețiene, au scăzut cu 6% în prima parte a anului 2015. Astfel, s-au înregistrat scăderi ale exportului către Austria, cu -14%, iar cele către marile economii, precum Olanda, Italia, Germania (-1,4 miliarde franci elvețieni) și Franța au cunoscut scăderi cuprinse în palierul -6 și -10%. De asemenea și exporturile către Rusia au înregistrat scăderi însemnate de -23%. În spațiul UE, creșteri s-au înregistrat la exporturile către Anglia (+10%, produse farmaceutice). Exporturile către *Africa* au scăzut cu -15%, iar cele către *America Latină* cu -1% (exporturile către Mexic -25%, iar cele către Brazilia +9%).

În prima jumătate a anului 2015, **importurile elvețiene** au scăzut cu -7,4%, la 82,5 miliarde franci elvețieni. Prețurile au reprezentat presiuni puternice asupra importurilor (-7,8%). Cu toate acestea, în termeni reali, importurile au crescut ușor (+0,5%). Evoluția celor patru sectoare principale ale importurilor elvețiene s-a înscris în valori situate în palierul -4% (*bunuri de capital*) și -26% (*produse energetice*). În acest din urmă sector, prețurile au scăzut cu 30% (în termeni reali +6%).

Variații ale importurilor în milioane CHF

Sursa: Administrația Federală a Vămirilor

Importurile de *materii prime și produse semi-finite* au scăzut cu -9% (în termeni reali -2%), în special importul produselor semi-finite din hârtie (-14%) și din plastic (-11%) și cel al produselor chimice (-11%). De asemenea, importul produselor semi-finite din metal s-a redus cu -9% (-378 milioane franci elvețieni), doar cel al produselor semi-finite pentru producția de alimente înregistrând creștere de +3%. Importul *bunurilor de larg consum* a scăzut cu -6% în termeni nominali și a stagnat în termeni reali. Con tracția cererii în principalul sector al importului elvețian, respectiv cel al medicamentelor, a afectat rezultatul final al importurilor (-14%; -2,3 miliarde franci elvețieni). Importurile de electronice de divertisment au scăzut cu -13%, iar cele ale produselor tipărite cu -12%. În schimb, importul turismelor a crescut cu +3% (în unități +9%), iar cel de bijuterii cu +17% (657 milioane franci elvețieni).

Importul *bunurilor de capital* (-4%, real +3%), a cunoscut o dezvoltare foarte eterogenă. Con tracția importurilor în sectorul materialelor de construcții și lucrărilor publice (-11%), precum și a celor din sectorul mașini și echipamente de lucru (-9%), au contrastat cu creșterile importurilor în sectorul instalațiilor și echipamentelor de transmisie (+5%) și în aeronautică (+357 milioane franci elvețieni).

Pe **zone geografice**, cu excepția *Oceaniei și Americii de Nord* (importul din SUA a crescut cu +15%, în special la produse farmaceutice), importurile de pe toate continentele au scăzut. Importurile din Africa s-au redus cu aproape 40% (Libia -82%), în timp ce importurile din Europa au scăzut cu -9%. Importurile din țările UE au scăzut cu -10%, cele din Austria cu -22%, din Belgia cu -20%, iar cele din Germania, Italia și Anglia cu valori de aproximativ -10%. Importurile provenind din *Asia* au scăzut și ele cu -3%, influențate de scăderea importurilor din Kazahstan -89% (-544 milioane de franci elvețieni, în special datorită scăderii importurilor de petrol) și de scăderea importurilor din Hong Kong (-15%) și din Japonia (-8%). În același timp, importurile provenind din China au crescut timid, cele din Singapore au crescut cu +17%, iar cele provenind din Emiratele Arabe au crescut cu 50%. Importurile din *America Latină* s-au menținut la același nivel, remarcându-se o scădere a celor provenind din Mexic, de -9% și o creștere de +3% a importurilor din Brazilia.

În termeni ajustați sezonier, comparativ cu trimestrul precedent, valorile nominale ale exporturilor au înregistrat o scădere accentuată în T2 (-2,4%). În termeni reali, această evoluție este însă relativă. Importurile au suferit un al treilea rezultat consecutiv de declin (-5,8%, real -3,7%). De asemenea, tendința negativă a importurilor a crescut de la trimestru la trimestru.

Evoluție comerț exterior: variații ajustate sezonier, comparativ cu perioada precedentă, în %

EXPORT	EXPORT	IMPORT	IMPORT
--------	--------	--------	--------

Perioada	Var. nominală	Var. reală	Var. nominală	Var. reală
Trim. 3, 2012	+4,3	+0,0	+3,2	+1,8
Trim. 4, 2012	-0,7	-0,6	-1,5	-1,5
Trim. 1, 2013	-0,8	+0,5	-0,3	-0,8
Trim. 2, 2013	-1,4	-1,0	-1,3	-0,5
Trim. 3, 2013	+1,1	+1,2	+0,9	-0,6
Trim. 4, 2013	+0,7	+1,5	+3,0	+2,7
Trim. 1, 2014	+2,2	+1,1	-2,0	-2,7
Trim. 2, 2014	-0,7	-1,5	+0,2	+0,8
Trim. 3, 2014	+1,6	+0,3	+0,7	-0,1
Trim. 4, 2014	+1,5	+0,5	-1,5	+0,3
Trim. 1, 2015	-3,1	-0,1	-3,1	+2,6
Trim. 2, 2015	-2,4	+0,5	-5,8	-3,7

Sursa: Administrația Federală a Vămilelor

Cu o diferență pozitivă de două zile lucrătoare față de luna mai, la finele lunii **ianie 2015**, **exporturile** au înregistrat o creștere de +5,9% (în termeni reali + 8,8%), atingând valoarea de 17,9 miliarde franci elvețieni (de la 15,5 miliarde franci în luna mai). **Importurile**, de asemenea, au înregistrat creșteri de +7,7% (+3,1% în termeni reali), ajungând la 14,3 miliarde franci (de la 12,0 miliarde franci în luna mai). Ajustat cu numărul de zile lucrătoare, exportul a scăzut cu -3,0% (-0,3% în termeni reali), iar importurile cu -15,4% (real -5,5%). La nivel regional, exporturile au fost dinamice în special către America de Nord și America Latină. În timp ce pentru mărfurile exportate prețurile acestora au scăzut cu -2,7%, cele ale mărfurilor importate au scăzut cu -10,5%. Soldul balanței comerciale înregistrează un excedent de 3,58 miliarde franci elvețieni.

IV. Relațiile economice ale Elveției cu România

a. Cadrul juridic

De la 1 ianuarie 2007, odata cu aderarea României la Uniunea Europeană, relațiile economice și comerciale româno-elvețiene se derulează în baza cadrului juridic al relațiilor dintre Elveția și UE, respectiv

- **Acordul de liber schimb între Confederația Elvețiană și Comunitățile Europene**, din 1972, aprobat prin referendum popular la 03.12.1972;
 - **Acordurile bilaterale I**, menționate la cap. I.3;
 - **Acordurile bilaterale II**, menționate la cap. I.3.
- Alte acorduri și convenții bilaterale importante:
- **Acord-cadru între Consiliul Federal Elvețian și Guvernul României privind implementarea Programului de cooperare elvețiano-român pentru reducerea disparităților economice și sociale în Uniunea Europeană**, semnat la Berna, la 7 septembrie 2010 și lansat la București la 25 martie 2011.
 - **Convenția între România și Confederația Elvețiană privind evitarea dublei impuneri cu privire la impozitul pe venit și avere**, semnată la 25.10.1994 și intrată în vigoare la 27.12.1994. La 28.02.2011 a fost semnat la București și **Protocolul de amendare a Convenției** (în conformitate cu prevederile articolului 26 al Modelului de Convenție OCDE), semnat la 28.02.2011 și intrat în vigoare la data de **6 iulie 2012**;
 - **Acordul privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor**, semnat la 25.10.1993 și intrat în vigoare la 30.07.1994 (Legea 40 /17.06.1994, MO 161/26.07.1994).

b. Evoluția schimburilor comerciale româno-elvețiene și angajamentul investițional elvețian în România

Elveția este unul dintre partenerii comerciali importanți ai României.

- **Volumul total** al comerțului bilateral în anul 2014 a atins suma de **776,3 milioane Euro**, iar în primele 6 luni din 2015, acesta a ajuns la **399,9 milioane Euro** (cu +6,36% mai mult, comparativ cu perioada similară din 2014);

-**Exportul** românesc a atins în 2014, valoarea de **296,6 milioane Euro**, înregistrând o creștere față de 2013, în timp ce în primele 6 luni din 2015 acesta s-a cifrat la **149,4 milioane Euro** (+1,71% față de perioada similară din 2014);

-**Importul** României din Elveția a atins în 2014, valoarea de **479,7 milioane Euro**, ceea ce reprezintă o creștere față de 2013, iar în primele 6 luni din 2015, acesta s-a ridicat la **250,5 milioane Euro** (creștere de +9,35%).

Soldul balanței comerciale a continuat să fie defavorabil țării noastre atât în 2014, cât și în primele 6 luni din 2015 (-183 milioane Euro, respectiv -101 milioane Euro);

Ponderea Elveției în comerțul exterior al României (conform statisticii românești iunie 2015):

-la export (românesc): 2,09% (în comerțul cu țările extracomunitare - locul 16);

-la import (în România) : 3,58% (în comerțul cu țările extracomunitare - locul 7).

În **Anexa 2** este prezentată evoluția schimburilor comerciale româno-elvețiene în perioada 2005-2015* (date provizorii - 6 luni).

Structura exporturilor

Conform situației la 30.06.2015, un număr de 6 grupe de produse concentrează 79,90% din exporturile românești în Elveția. Cele 6 grupe de produse exportate sunt:

1. Mașini, aparate, echipamente electrice: 42,59 mil. euro (28.50%);
2. Metale comune și articole metalice: 21,27 mil. euro (14.20%);
3. Vehicule, aeronave și echipamente de transport: 15,57 mil. euro (10.40%);
4. Mărfuri și produse diverse (în principal mobilă): 15,03 mil. euro (10.10%);
5. Materiale textile și art. asimilate: 14,65 mil. euro (9.80%);
6. Mase plastice și articole, cauciuc: 10,26 mil. euro (6,90%).

Structura importurilor

Conform situației la 30.06.2015, un număr de 5 grupe de produse la import reprezintă 94,60% din importurile României din Elveția. Cele trei grupe principale de produse importate sunt:

1. Produse ale industriei chimice și conexe (în principal produse farmaceutice): 117,73 mil. Euro (47.00%);
2. Mașini, aparate și echipamente electrice: 78,54 mil. Euro (31.40%);
3. Metale comune și articole metalice: 16,88 mil. euro (6.70%);
4. Vehicule, aeronave și echipamente de transport: 15,57 mil. euro (5.50%);
5. Aparate optice, foto și de măsură: 9,96 mil. euro (4.00%).

Elveția reprezintă unul dintre principalii investitori străini în România, ocupând la 31 august 2015, **locul 12**, în clasamentul investitorilor străini, cu o valoare a capitalului social subscris de **915,86 milioane Euro** (1317,28 milioane dolari) și un număr de **2.635** societăți comerciale (pondere de 1,32%), conform statisticii ONRC.

Printre sectoarele românești în care s-au realizat investiții elvețiene se numără: sectorul materialelor de construcții, telecomunicații, energetic, industria alimentară, zootehnie, chimie și petrochimie etc.

Principalii investitori elvețieni în România sunt: Holcim - cel mai mare investitor (ciment), Swisspor, Sika (materiale construcții), ABB (energie), Ameropa, Greenfiber (petrochimie), Novartis-Sandoz, Roche, HELvețica Profarm (farmaceutică), Nestlé, Läderach, Pacovis, Karpaten Meat (industria alimentară), Philipp Morris (tutun), Rieker (încălțăminte), Seco, Sefar (industria textilă), Ringier, Edipress (presă) etc.

c. Contribuția financiară elvețiană - Acordul cadru între Consiliul Federal Elvețian și Guvernul României privind implementarea Programului de cooperare elvețiano-român pentru reducerea disparităților economice și sociale în Uniunea Europeană

Consiliul Federal a hotărât extinderea, pentru România și Bulgaria a prevederilor Legii privind contribuția financiară elvețiană destinată noilor membri ai UE (în baza Memorandumului de Înțelegere convenit cu Uniunea Europeană). Suma alocată celor două țări este de 257 milioane CHF, din care

României îi revin 181 milioane CHF, sub forma creditului-cadru aprobat de către Parlamentul Elvețian la sfârșitul lui 2009, perioada de angajare a fondurilor fiind de 5 ani de la data aprobării creditului cadru de către Parlamentul elvețian, iar cea a plății efective de 10 ani. Implementarea contribuției financiare elvețiene acordată României este reglementată prin Acordul-cadru bilateral, semnat la Berna, la 7 septembrie 2010 și lansat oficial la București, la 25 martie 2011. Printre domeniile de interes definite în noul acord se află și sectoare economice, precum: mediul și infrastructura, promovarea sectorului privat.

Informații privind accesarea fondurilor de coeziune elvețiene și plăți se pot obține de la Ministerul Finanțelor Publice - Unitatea Națională de Coordonare: Direcția Generală Pregătire ECOFIN și Asistență Comunitară, Str. Apolodor, Nr. 17, Sector 5, București, Cod 050741, Tel.: +40 21 319 98 58 / Fax: +40 21 315 13 66,

E-mail: swiss.contribution@mfinante.ro / www.mfinante.ro

și

Biroul Contribuției Elvețiene din cadrul Ambasadei Elveției la București, Str. Grigore Alexandrescu, Nr. 16-20, Sector 1, București, Cod 010626, Tel.: +40 21 206 16 80, Fax: +40 21 206 16 20,

E-mail: bukarest@eda.admin.ch

d. Oportunități pentru exportul produselor românești pe piața elvețiană, tendințe și perspective ale pieței

▫ *Mașini, aparate, echipamente electrice*

În ultimii ani, tendința firmelor industriale europene de a-și concentra activitatea pe activitatea de bază s-a accentuat, furnizarea de componente și subansamble revenind din ce în ce mai mult producătorilor specializați (sectorul subfurnizare / subcontracting).

Globalizarea economiei a condus, în general, la creșterea presiunii asupra prețurilor și, în consecință, la reorientarea producătorilor europeni către importurile de componente și subansamble din țările central și est europene.

În industria de autoturisme europeană se importă anual componente și accesorii în valoare de zeci de miliarde USD. Numai în Elveția, importul anual de accesorii și componente auto depășește 500 milioane USD.

De asemenea, industria constructoare de mașini, electronică și electrotehnică reprezintă un sector important pentru economia elvețiană. Marea majoritate a firmelor elvețiene recurg la subcontractare în proporție de circa 50%.

În contextul întăririi francului elvețian, după decizia Băncii Naționale a Elveției privind renunțarea la plafonul de schimb valutar (15 ianuarie 2015) și a situației incerte în relația economică cu UE, cauzată de necesitatea implementării art. constituțional 121a, urmare rezultatului referendumului privind imigrația din 9 februarie 2014, tot mai multe companii elvețiene iau în calcul relocarea capacităților de producție, deschiderea unor filiale în țări membre UE sau parteneriate cu companii străine.

În opinia noastră, conjunctura actuală crează perspective favorabile exportului românesc de piese turnate și forjate, construcții metalice, subansamble mecanice, matrițe, componente electrice și electronice.

O bună oportunitate de promovare a industriei românești de componente și subansamble este SwissTech-Basel (www.swisstech.com), cel mai mare târg specializat din Elveția, consacrat în totalitate subcontractării de componente și subansamble, care este organizat din doi în doi ani.

Asociația elvețiană pentru construcții de mașini, electrotehnică, electronică și prelucrarea metalului
SWISSMEM - Die Schweizerische Maschinen-, Elektro- und Metall-Industrie

Kirchenweg 4, Postfach, CH-8032 Zürich

Tel. +41 44-384 41 11, Fax +41 44-384 42 42

www.swissmem.ch, info@swissmem.ch

▫ *Confecții și articole de îmbrăcăminte*

Importul elvețian se ridică anual la cca. 9 miliarde franci elvețieni. În Elveția, segmentul de vârstă cel mai important pe piața de textile - îmbrăcăminte este reprezentat de persoanele cu vârste între 25 - 50 ani. Factorii determinanți pentru decizia cumpărătorului elvețian sunt în ordine calitatea, funcționalitatea, prețul și design-ul.

Modalitatea cea mai comună de pătrundere pe această piață este prin intermediul unui agent, o companie locală cu experiență în domeniu, care poate sprijini exportatorul în promovarea produsului și

dezvoltarea pieței. Marea majoritate a acestor firme de agentură au rețea proprie de magazine specializate sau dețin rețele de distribuție a produselor către raioanele de textile - îmbrăcăminte din magazinele generale mari, boutique-uri sau către magazinele de confecții specializate. Multe firme de agentură sunt prezente cu showroom și birouri în cadrul „TMC - Textile and Fashion Center” din Zurich (<http://www.tmc.ch>), un centru de vânzări engros, unic în Elveția, destinat produselor textile și articolelor de îmbrăcăminte. Pe o suprafață de peste 40.000m², circa 350 de firme, care reprezintă exclusiv unul sau mai mulți furnizori, expun în jur de 1500 de mărci/colecții de articole textile, confecții, accesorii, încălțăminte.

Parte dintre detailiștii importanți, în special cei specializați în desfacerea articolelor de îmbrăcăminte cu prețuri mici, a început să renunțe la veriga intermediară, și să importe direct de la producător.

O tendință importantă a pieței elvețiene (europene în general) este de creștere a cererii de țesături și confecții executate din țesături din fibre naturale (în, cânepă, bumbac).

Printre modalitățile posibile de stimulare a exporturilor de textile și articole de îmbrăcăminte românești pe piața elvețiană se numără:

- acordarea unei atenții sporite tendinței pieței europene de orientare din ce în ce mai accentuată către țesăturile din fibre naturale (în și cânepa).
- implicarea asociațiilor patronale de ramură în stabilirea de contacte cu asociațiile similare elvețiene.

Federația Elvețiană din Industria Textilă

Textilverband Schweiz TVS

Beethovenstrasse 20

Box 2900

8022 Zurich

Telefon +41 (0)1 289 79 79

Fax +41 (0)1 289 79 80

www.swisstextiles.ch

Federația Comercianților Elvețieni

(Vereinigung des Schweizerischen Import- und Grosshandels VSIG)

Güterstrasse 78; Postfach

CH - 4010 Basel

Tel: +41 (0)61 228 90 30

Fax: +41 (0)61 228 90 39

www.vsig.ch Uniunea Elvețiană Moda

Schweizerischer Modegewerbe-Verband

Union Suisse des métiers de la mode

Gutenbrünnenweg 23

CH-3125 Toffen

Tel. +41 31-819 52 17

Fax +41 31-819 52 87

www.smgv-usmm.ch

▫ *Mobilier și articole de interior*

Piața elvețiană de mobilă și articole de interior este estimată la circa 3,5 miliarde franci elvețieni, din care importul reprezintă circa 2,5 miliarde franci. Din totalul mobilierului vândut pe piața elvețiană, 70% provine din exporturi și 30% producție proprie. Din analiza datelor statistice rezultă că în ceea ce privește producția din Elveția, o treime din piață este dată de partea franceză a Elveției, centrul și estul (zonele de limba germană) reprezentând restul de două treimi.

Principalii furnizori pentru mobilierul importat sunt Germania și Italia, care asigură fiecare circa 30% din totalul importurilor de mobilă și accesorii, urmați de Polonia, Franța, Austria, România și Ungaria.

Ca material, cumpărătorul elvețian preferă mobilierul din lemn combinat cu sticlă, piatră sau metal. Se remarcă o scădere importantă în preferințe a obiectelor de mobilier la confecționarea cărora se utilizează materiale plastice. Principalele criterii urmărite de consumatori sunt: funcționalitatea, posibilitatea personalizării și calitatea ridicată a produselor.

Există oportunități de dezvoltare a segmentului de piață în următoarele sub-sectoare :

- mobilă din lemn, inclusiv mic mobilier și articole de decorațiuni interioare și accesorii,
- mobilier de grădină,

- panouri din lemn masiv pentru mobilier, uși pentru dulapuri de bucătărie, trepte pentru scări din lemn,
 - elemente din lemn pentru confecționarea de uși și ferestre.
- Sub-sectorul mobilier pentru birou este estimat la circa 800 milioane CHF. Producția elvețiană de mobilier de birou și de scaune nu reușește să satisfacă cererea. Distribuția și vânzarea cu amănuntul se fac prin intermediul rețelelor specializate. Circa o treime din mobilierul de pe piața elvețiană este vândut în sistemul "cash-and-carry", adesea dezasamblat. Modalitățile posibile de dezvoltare a pieței sunt asemănătoare cu cele enumerate anterior (confecții și articole de îmbrăcăminte).

Asociația Elvețiană din Industria Mobilei
 Verband der Schweizer Möbelindustrie (SEM)
 Einschlagweg 2,
 Postfach 116,
 CH-4932 Lotzwil
 Tel.: +41 62-919 72 42,
 Fax: +41 62-919 72 49
<http://www.sem.ch>

Asociația Elvețiană a Comercianților de Mobilă
 Schweizerischer Möbelfachverband SMFV
 Association Suisse du Négoce de
 l'Ameublement ASNA
 Monbijoustrasse 36
 Postfach 6432
 CH-3001 Bern
 Tel: +41 31-380 54 52
 Fax: +41 31-381 04 57
 e-mail: bgutknecht@advoverb.ch

▫ *Echipamente de calcul și aplicații software*

Elveția se numără printre cele mai informatizate țări la nivel mondial. În ciuda dimensiunii relativ reduse, piața elvețiană este privită ca o piață foarte atractivă, competitivă și în continuă dezvoltare. Nivelul foarte ridicat de informatizare este datorat în bună parte dezvoltării sectoarelor industriale cu un grad ridicat de automatizare, cum ar fi ingineria mecanică, industria chimică și cea a instrumentelor de precizie precum și sectorului serviciilor (turism, bănci și asigurări), domenii a căror competitivitate la nivel mondial este strâns legată de implementarea de soluții hardware și software de ultimă generație.

De asemenea, Elveția este țara unde își au sediul numeroase organizații internaționale și corporații multinaționale, acestea contribuind la creșterea cererii în domeniul tehnologiei comunicațiilor.

De asemenea, există o tendință de creștere a cererii de soluții software integrate, care să conducă la creșterea productivității, prin procesarea automată a datelor și controlul automat al proceselor tehnologice și implicit, la reducerea costurilor de operare. Soluțiile web, multitasking, multimedia, procesare de date și imagini, desktop, e-mail, CAD/CAM/CAL din domeniul ingineriei se numără printre cele mai solicitate produse software pe piața elvețiană.

Asociația elvețiană pentru IT & C
 SwissICT - Schweizerischer Verband der Informations- und Kommunikationstechnologie
 Badstrasse 7
 CH-5400 Baden
 Tel. +41 56-203 90 60
 Fax +41 56-203 90 66
www.swissict.ch

▫ *Produse BIO*

Conform estimărilor, în următorii 15-20 de ani peste 50% din populația Elveției se va situa peste vârsta de 50 de ani. Aceasta va reprezenta un segment de piață (cetățeni cu vârste cuprinse între 50-70 de ani) cu o mare putere de cumpărare, format din clienți dispuși să aloce bună parte din venituri pentru procurarea produselor alimentare naturale, calitativ superioare și sănătoase, de natură organică.

În același timp, consumatorii tineri sunt atrași de produse alimentare din categoria "wellness". În aceste condiții se poate anticipa o tendință de creștere a cererii de produse organice, destinate dietelor alimentare.

Pe de altă parte, gradul de educație ridicat al cumpărătorului elvețian, privind la problemele de mediu și efectele poluării chimice asupra sănătății umane, vor conduce, de asemenea, la orientarea politicii agricole către stimularea culturilor de produse organice.

În general, distribuția și desfacerea produselor organice se poate face prin intermediul celor două mari lanțuri locale de supermarket-uri, Coop și Migros, care au început vânzarea de produse marca Bio, în raioane specializate, încă din anii 90, ceea ce face ca prețul de vânzare a acestor produse să fie accesibil pentru un segment cât mai larg de consumatori. În ultimii ani, extinderea rețelelor de magazine ale unor retaileri străini (Aldi, Lidl) a antrenat și comercializarea de produse bio, de proveniență locală sau comunitară.

Din punct de vedere legislativ, Elveția și-a armonizat reglementările interne cu cele comunitare privind certificarea organică, dar pe piața internă funcționează și o asociație profesională intitulată "BIO SUISSE", care se ocupă în general, cu certificarea produselor organice locale și care impune standarde foarte înalte, mult peste cele legislative.

Deși, reglementările oficiale nu impun conformarea (produselor organice locale sau din import) la standardele asociației BIO SUISSE, în practică numeroși producători și chiar distribuitori (retaileri) au optat pentru sistemul de certificare al asociației respective (ex. lanțul COOP - pentru marca proprie "Naturaplan").

Nu sunt stabilite cote speciale pentru importul de produse organice în raport cu importurile de produse convenționale.

Nu există un regim diferențiat al taxelor vamale care se aplică la importul de produse organice, față de cele convenționale

Prețul produselor de natură organică este în general mai ridicat decât al celor convenționale, în special datorită costurilor de producție și de distribuție mai ridicate, majoritatea consumatorilor acceptând diferențe de preț cu 10-30% mai mari pentru produsele organice.

Asociația elvețiană pentru agricultură biologică

BIO SUISSE

Vereinigung Schweizer Biolandbau-Organisationen/Association suisse des organisations d'agriculture biologique,

Margarethenstrasse 87, CH-4053 Basel,

Tel. +41 61-385 96 10, Fax +41 61-385 96 11

<http://www.bio-suisse.ch>

<http://www.sippo.ch/internet/osec/en/home/import/publications/food.html#ContentSlot57290>

MIGROS AG (www.migros.ch)

COOP (www.coop.ch)

ALDI Schweiz (www.aldi.ch)

V. Constituirea unei firme în Elveția

Ca regulă generală, libertatea comerțului și activităților industriale, garantată prin Constituția Elvețiană, permite oricărei persoane, inclusiv nerezidenților, să opereze o afacere în Elveția, să-și înființeze o companie sau să dețină interese în una existentă. Conform acordului privind libera circulație a persoanelor (extins pentru România și Bulgaria, la 1 iunie 2009), un întreprinzător/antreprenor independent poate lucra, de asemenea, în Elveția, fără un permis de ședere (permis C). Permisul de ședere (permis B) cu valabilitate de 5 ani este de ajuns. Cu ocazia înregistrării la sosirea în Elveția (are caracter obligatoriu - la Oficiul Cantonal de Migrație), antreprenorul trebuie totuși, să fie în măsură să aducă dovezi legate de planificarea existenței activității lucrative (aducătoare de venituri). Acest lucru se poate face prin prezentarea unui număr de TVA, al unei înregistrări la un registru profesional sau la o asigurare socială, iar în situația întreprinzătorului independent - un plan de afaceri, cifre contabile sau dovada înregistrării la Registrul Comerțului (din cantonul respectiv). Oficiile Cantonale de Migrație furnizează informații suplimentare privind documentele necesare.

Principalele tipuri de societăți (forma juridică):

a) Desfășurarea unor activități independente, în nume propriu (raison individuelle/ Einzelunternehmen)

Orice persoană poate iniția și derula independent propria afacere, pe baze comerciale, fără a îndeplini formalități legate de constituire, înscriere la registrul comerțului, capital social, contabilitate. Întreprinzătorul are personalitate juridică și desfășoară activitatea economică în nume propriu. Înscrierea

În Registrul comerțului este facultativă, dar devine obligatorie dacă veniturile anuale realizate depășesc 100.000 CHF. Elementele de prezentare (numele) ale acestei forme de organizare trebuie să cuprindă obligatoriu numele întreprinzătorului individual care desfășoară actul comercial, iar în descrierea domeniului de activitate nu sunt permise referiri care să lase impresia existenței unei societăți. Nu este obligatorie constituirea unui capital social. Întreprinzătorul își desfășoară activitatea în mod independent, însă responsabilitatea acestuia este totală și se extinde inclusiv asupra bunurilor personale.

b) Societate simplă sau parteneriatul (Société simple / einfache Gesellschaft)

Este constituită, fără formalități speciale, în urma asocierii libere dintre două sau mai multe persoane fizice sau juridice cu scopul derulării unei afaceri pe baze comerciale. Repartizarea sarcinilor, mecanismul decizional și distribuirea profitului sunt, în general, stabilite prin contractul de asociere. În cazul în care nu există contract de asociere se aplică prevederile Codului de Obligațiuni, cu privire la societățile simple. O societate simplă nu are nume, nu are personalitate juridică, nu se înscrie în Registrul comerțului și nu este obligată să țină contabilitatea. Responsabilitatea asociaților este solidară și nelimitată și se extinde și asupra bunurilor personale ale acestora. Veniturile societății nu sunt taxate, însă membrii asociați sunt taxați individual. În cazul în care veniturile individuale anuale depășesc 100.000 CHF, asociații sunt obligați să se înscrie (individual) în Registrul comerțului și să țină contabilitatea proprie.

c) Societatea în nume colectiv (Société en nom collectif / Kollektivgesellschaft)

Este constituită prin asocierea, recomandabil pe bază de contract de asociere, dintre două sau mai multe persoane fizice (nu este accesibilă persoanelor juridice) în scopul derulării unei activități economice. În lipsa unui contract de asociere, relațiile dintre asociați se supun prevederilor Codului de Obligațiuni. Numele societății este alcătuit din numele de familie al tuturor asociaților sau din numele de familie a cel puțin unui asociat urmat de «& Cie» sau «Frères», spre exemplu, astfel încât să rezulte natura raporturilor sociale între asociați. Societatea trebuie înscrisă în Registrul comerțului (pentru activități comerciale înscrierea este declarativă, pentru activități ne-comerciale, precum profesii libere, artizanat sau agricultură, cu cifra de afaceri mai mică de 100.000 CHF, înscrierea este constitutivă) și este obligată să țină contabilitatea activităților desfășurate. Constituirea capitalului este facultativă, dacă în contractul de asociere nu este alfel prevăzut, iar în cazul în care se face, aportul asociaților la capital este același. Această formă de organizare nu are personalitate juridică, dar societatea poate totuși, sub numele propriu înscris în Registrul comerțului, să dețină drepturi, să aibă angajamente, să acționeze și să fie acționată în justiție.

Răspunderea față de terți este solidară și nelimitată pentru toți asociații, în primă instanță răspunzând cu patrimoniul societății și, în subsidiar, cu bunurile personale.

Neavând personalitate juridică, societatea în nume colectiv nu este supusă impozitării, însă veniturile acesteia se distribuie membrilor asociați care sunt impozitați individual.

d) Societate cu responsabilitate limitată (Société à Responsabilité Limitée - S.A.R.L. / Gesellschaft mit beschränkter Haftung - GmbH)

Societatea cu responsabilitate limitată este alcătuită prin asocierea, pe bază de statut, a două sau mai multe persoane sau societăți comerciale (elvețiene sau străine). Societatea se constituie și capătă personalitate juridică odată cu înscrierea în Registrul comerțului, care este obligatorie. Capitalul social nu poate fi inferior valorii de 20.000 CHF, dar nici nu poate depăși 2.000.000 CHF. Acesta se împarte în părți sociale de câte 1.000 CHF minim sau multiplu de 1.000 CHF, fiecare asociat având obligația să depună, la înființare, 50% din participare.

Impozitarea societății se face asupra profitului și a capitalului, și impozitarea asociaților, individual, asupra părților sociale (avere) și asupra beneficiilor repartizate (ca venituri).

Această formă de organizare a unei afaceri nu este foarte răspândită în Elveția. Ca urmare a modificării prevederilor legale cu privire la capitalul minim de constituire a unei societăți pe acțiuni, care a crescut la 100.000 CHF, acest tip de entitate a devenit mai interesantă. Oricum numărul de companii S.A.R.L. din Elveția reprezintă doar 10% din numărul companiilor înregistrate ca S.A.

e) Societate în comandită (Société en Commandite / Kommanditgesellschaft)

Este o structură asemănătoare cu cea definită de societatea în nume colectiv, cu deosebirea că, în cazul societății în comandită, asociații pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice. Responsabilitatea este nelimitată și solidară pentru unul sau mai mulți dintre asociații persoane fizice și doar până la

concurența capitalului social subscris pentru ceilalți asociați persoane fizice sau juridice (comanditarii). Societatea trebuie înscrisă în registrul comerțului, iar numele societății, ca și în cazul societății în nume colectiv, este alcătuit din numele de familie al tuturor asociaților cu răspundere nelimitată sau din numele de familie a cel puțin unuia dintre aceștia urmat de «& Cie», «Frères», etc., în scopul evidențierii raporturilor sociale între asociați. De asemenea, comanda, determinată prin contractul de societate, face obiectul înscrierii în Registrul comerțului. Nu există limitări prin lege cu privire la capitalul social.

Societatea nu are personalitate juridică, doar asociații sunt titulari de drepturi și obligațiuni. Totuși, sub numele propriu înscris în Registrul comerțului, societatea poate să dețină drepturi, să aibe angajamente, să acționeze și să fie acționată în justiție.

Raporturile între asociați sunt definite prin contractul de asociere, iar în cazul în care nu există contract de asociere se aplică reglementările legale valabile pentru societatea în nume colectiv, completate cu cele relativ la societatea în comandită.

Societatea în comandită nu se impozitează, însă participarea la capital și veniturile societății sunt impozitate individual ca venituri proprii și bunuri private ale asociaților.

f) Societate pe acțiuni (Société anonyme - SA / Aktiengesellschaft - AG)

Societatea pe acțiuni este forma de organizare care separă complet bunurile societății de bunurile private ale acționarilor, ceea ce face diferența marcantă față de celelalte tipuri de societăți. Numărul minim de asociați, persoane fizice sau persoane juridice, este de 3, dintre care cel puțin unul trebuie să fie elvețian rezident în Elveția. Pentru constituirea unei astfel de societăți se apelează în general la firme de consultanță specializate, la notari sau avocați.

Toate regulile referitoare la societate se definesc în statutul acesteia care, împreună cu actul constitutiv, trebuie autentificate notarial. Înscrierea în Registrul comerțului este obligatorie. Capitalul social minim, stabilit prin lege, este de 100.000 CHF, iar la înființare, capitalul vărsat trebuie să reprezinte 20% din capitalul social dar nu mai puțin de 50.000 CHF. Valoarea minimă a unei acțiuni nominative sau la purtător este de 0.01 CHF.

Administratorii, numiți de Adunarea Generală, sunt angajați ai societății. Conform legislației elvețiene, Consiliul de Administrație trebuie să fie compus în majoritate din elvețieni cu domiciliul în Elveția.

Societatea pe acțiuni este cel mai răspândit tip de companie în Elveția. În cele mai multe cazuri firmele străine care operează aici optează pentru această formă de organizare a succursalelor lor.

Pentru informații complete privind înființarea unei societăți în Elveția:

www.kmu.admin.ch/themen

www.gruenden.ch (în lb. germană)

VI. Informații utile pentru oamenii de afaceri

Documente de călătorie

Cetățenii români care doresc să călătorească în Elveția nu au nevoie de viză și trebuie să dețină un pașaport sau act de identitate, valabil încă cel puțin 6 luni de la data călătoriei.

Bunuri care pot fi introduse în Elveția, fără taxe vamale

Călătorii cu domiciliul în Elveția sau în străinătate pot introduce în Elveția, fără plata taxelor vamale, o dată pe zi, următoarele bunuri și valori:

- Obiectele personale folosite pe perioada voiajului (îmbrăcăminte, articole de toaletă, articole de sport, aparat fotografic sau de filmat, echipament video, calculator portabil, instrumente muzicale, și alte obiecte de uz curent);
- Produse din tutun: max. 200 bucăți țigarete sau 50 bucăți țigări sau 250g tutun de pipă;
- Băuturi alcoolice: 2 litri cu o tărie alcoolică de până la 15% vol. și 1 litru cu tărie de peste 15% vol.;
- Alte bunuri în limita valorică a 300 CHF.

Circulația pe drumurile publice (autoturisme)

- Taxa pe drumurile publice / Vigneta

Pentru circulația autoturismelor pe drumurile publice se percepe o taxă anuală de 40 CHF (vigneta).

Vigneta este valabilă de la data de 1 decembrie a anului precedent celui înscris pe ea, până la 31 ianuarie a anului următor. Utilizarea drumurilor publice fără vigneta valabilă, lipită direct pe parbrizul

autoturismului, se pedepsește cu amendă în valoare de 100 CHF și plata taxei anuale pe drumurile publice de 40 CHF.

Procurarea vignetei se poate face în Elveția de la oficiile poștale, birourile de vamă, stațiile de benzină și garaje, oficiile cantonale de înmatriculare auto, iar în străinătate de la agențiile Oficiului Elvețian de Turism, asociațiile/cluburile automobiliste

- Viteza maximă

Viteza maximă admisă este de: 120 km/h - pe autostradă; 70-80 km/h - pe drum național; 30-60 km/h - în localități.

- Pană sau accident

În caz de pană sau accident pe drumurile publice automobiliste se pot adresa la:

AUTOMOBIL CLUB DER SCHWEIZ/AUTOMOBILE CLUB DE SUISSE (ACS) - membru al FIA (Federația Internațională a Automobilului),

Wasserwerkstrasse 39, 3000 Berne 13,

Tel: 031-328 31 11, Fax 031-311 03 10,

www.acs.ch, acszv@acs.ch

sau

TOURING CLUB SUISSE (TCS) - membru al AIT (Alianța Internațională de Turism),

Chemin de Blandonnet 4, Case postale 820, CH-1214 Vernier,

Tel. 022-417 27 27, Fax 022-417 27 20,

www.tcs.ch, behrler@tcs.ch

- Parcarea autovehiculelor

În locurile marcate cu albastru parcarea este gratuită pe durata maximă de o oră (necesită postarea vizibilă pe bordul autoturismului a unui horodator - cu indicarea orei de sosire). În spațiile marcate cu vopsea albă, parcarea este cu plată, de regulă, limitată în timp. Locurile de parcare marcate cu vopsea galbenă sunt destinate mașinilor salvării, poliției, pompierilor și altor categorii de mașini speciale.

- Alte informații

Limita maximă admisă de alcoolemie este de 5 la mie.

Folosirea centurii de siguranță este obligatorie, iar cască de protecție este obligatorie pentru motocicliști și pasagerii acestora.

Este recomandabil să se circule cu luminile de întâlnire aprinse. La intrarea în tunel este obligatorie folosirea luminilor de întâlnire.

Copiii sub 7 ani nu sunt admiși pe scaunul din față.

Triunghiul de semnalizare, trusa medicală și un set de becuri de schimb sunt obligatorii.

Vârsta minimă a conducătorului auto: 18 ani

Documentele necesare la călătoria cu un autovehicul: permis național de conducere (valabil); certificat de înmatriculare al vehiculului sau certificatul de închiriere; certificat internațional de asigurare (carte verde); placă de identitate națională.

La intrarea în Elveția este posibilă verificarea stării autoturismului, astfel încât, acesta să corespundă normelor tehnice conform reglementărilor legale elvețiene.

Pentru informații privind călătoria cu trenul este recomandată consultarea pagini de internet a Căilor Ferate Federale Elvețiene www.cff.ch.

Taxa federală asupra traficului rutier cu vehicule grele

Se percepe în funcție de greutatea totală a vehiculului, de categoria de emisii poluante și de numărul de kilometri parcurși (în Elveția și Liechtenstein).

Taxa trebuie plătită pentru vehiculele care:

- au o greutate mai mare de 3.500 Kg.,

- sunt utilizate pentru transport mărfuri și persoane,

- sunt înmatriculate în Elveția sau în străinătate și utilizează rețeaua rutieră elvețiană și a Principatului Liechtenstein.

Taxele sunt următoarele (valabile de la 01.01.2008):

Categoria de taxă	Norma de poluare Euro	Tarif în centime/tonă-kilometru
-------------------	-----------------------	---------------------------------

I	Euro 1, Euro 0 și anterioare	3,07
II	Euro 2	2,66
III	Euro 3, Euro 4 și ulterioare	2,26

Exemplu de calcul:

Greutatea totală determinantă	18 tone
Tarif conf. emisiilor, ex. Cat.III	2,26 ct./tkm
Număr de km parcurși	100 km
Total de plată	40,70 CHF 18x2,26x100 = 4068 ct. (rotunjit: 40,70)

Alte informații utile

Programul de lucru

Elveția se află pe fusul orar GMT+1 sau la 1 oră față de România. Orarul de vară începe în ultima sâmbătă din martie și se termină în ultima sâmbătă din octombrie (GMT+2).

Birourile sunt deschise în mod obișnuit între 08.00 și 17.00. Majoritatea firmelor iau o pauză de prânz în intervalul orar 12.00 - 14.00.

Băncile sunt deschise în timpul săptămânii (de luni până vineri) între 09.00-16.30. Sucursalele din gările feroviare și aeroporturi au uneori un program mai lung, inclusiv pe timpul weekend-ului.

Sărbători

Sărbătorile legale sunt: 1 ianuarie; 10, 12 și 13 aprilie; 21 și 31 mai; 1 iunie; 1 august; 25 decembrie. În cantoanele în care predomină catolicismul se respectă și următoarele date: 11 iunie; 15 august; 1 noiembrie și 8 decembrie. Ziua muncii (1 mai) se sărbătorește diferit, de la canton la canton.

Programul târgurilor și al manifestărilor expoziționale

Programul complet al târgurilor și manifestărilor expoziționale din Elveția (în limbile engleză, franceză, germană și italiană) este prezentat pe site-ul www.messenschweiz.ch, al Asociației elvețiene a târgurilor (Vereinigung Messen Schweiz VMS).

Adrese utile

Ambasada României în Elveția

Cancelaria

Kirchenfeldstrasse 78,
CH-3005 Berna
Tel.: 00 41 31-351 35 27
Fax: 00 41 31-352 64 55
<http://berna.mae.ro>
ambasada@roamb.ch

Secția consulară

Brunnadernstrasse 20
CH-3006 Berna
Tel.: 00 41 31-351 3639, 00 41 31-351 0546, 00 41 31-351 05 47
Fax: 00 41 31-352 35 51
contact@informatiiconsulare.ro

Biroul de promovare comercială și economică - BPCE BERNA

Brunnadernstrasse 20
CH-3006 Berna
Tel.: 00 41 31-352 35 46
Fax: 00 41 31-351 82 28
economic@roamb.ch
ruxandra.andrei@dce.gov.ro

Misiunea Permanentă a României la Geneva

6, Chemin de la Perrière
CH-1223 Cologny-Geneva
Tel.: 00 41 22-7521090, 00 41 22-752 1773
Fax: 00 41 22-752 29 76
mission.romania-wto@romaniaunog.org

Consulate onorifice ale României în Elveția și Principatul Liechtenstein**Zurich**

Consul onorific - Dimitri STURDZA
10 Industriestrasse,
CH-8618 Oetwil an See
Tel.: 00 41 1-9296542
Fax: 00 41 1-9296505
dzc@deesse.ch

Geneva

Consul onorific - Dr. Guido GIANASSO
14, Chemin du Colladon
1209 - Genève
Tel: 004 1-227884437
Fax: 004 1-227884438
consulatroumanie@gmail.com

Principatul Liechtenstein

Consul onorific - Alexandru Cristian NEIDONI
Altenbach nr.1
9490 Vaduz, Liechtenstein
Tel: 0042-33769253
contact@consulatliechtenstein.ro

Lugano

Consul onorific - Marinela SOMAZZI
Riva Paradiso 42
CH-6900 Lugano
Tel. 00 41 91-994 93 92
Fax 00 41 91-994 93 35
consorom@bluewin.ch

Ambasada Confederației Elvețiene în România

str. Grigore Alexandrescu 16, RO-010626 București
Tel.: 021-206 16 00, 206 16 50
Fax: 021-206 16 20

<http://www.eda.admin.ch/eda/fr/home/rebs/eur/vrou/embbuc.htmlbuc.vertretung@eda.admin.ch>

Unitatea Națională de Coordonare

Ministerul Finanțelor Publice
Direcția Generală Pregătire ECOFIN și Asistență Comunitară
Str. Apolodor, Nr. 17, Sector 5
București, Cod 050741
Tel.: +40 21 319 98 58
Fax: +40 21 315 13 66
E-mail: swiss.contribution@mfinante.ro
www.mfinante.ro

Biroul Contribuției Elvețiene

Ambasada Elveției la București
Str. Grigore Alexandrescu, Nr. 16-20, Sector 1
București, Cod 010626
Tel.: +40 21 206 16 80
Fax: +40 21 206 16 20
E-mail: bukarest@eda.admin.ch

Secretariatul de Stat pentru Economie - SECO

(Staatssekretariat für Wirtschaft / Secrétariat d'Etat à l'Economie)
Holzikofenweg 36
CH-3003 Berne
Tel.: 00 41 31-322 27 49
Fax: 00 41 31-322 56 56
www.seco.admin.ch

SGE - Switzerland Global Enterprise

Stampfenbachstrasse 85
Postfach 492
CH-8035 Zürich
Tel. 00 41 44-365 51 51, 365 52 67
Fax 00 41 44-365 52 21

www.s-ge.com

Federația întreprinderilor elvețiene (economiesuisse) / Verband der Schweizer Unternehmen (economiesuisse) / Fédération des entreprises suisses (economiesuisse)

Case postale 3684
Carrefour de Rive 1, CH-1211 Genève 3
Tel: +41 22 786 66 81
Fax: +41 22 786 64 50

E-mail: geneve@economiesuisse.ch

www.economiesuisse.ch

Camera de Comerț Elveția-Europa Centrală - SEC

Handelskammer Schweiz-Mitteleuropa SEC
Stauffacherstrasse 45, CH-8026 Zürich
Tel.: 00 41 43-322 25 55
Fax: 00 41 43-322 25 53

max.steiner@sec-chamber.ch

heidi.sprenger@sec-chamber.ch

www.sec-chamber.ch

Camera de Comerț Elveția- România CCE-R

Markus Wirth, Președinte
Gențiana Avrigeanu, Director executiv
Str. Icoanei 40, Sc.2, Parter
RO-020457 București 2
Tel./Fax 00 40 21-212 27 07

E-mail: ccer@ccer.ro / www.ccer.ro

ACORDURI ÎNTRE ELVEȚIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

ACORDURI BILATERALE I

- încheiate la 21 iunie 1999
- aprobate prin referendum popular la 21 mai 2000
- intrate în vigoare la 1 iunie 2002

- **Libera circulație a persoanelor:** Piețele forței de muncă se deschid progresiv. După expirarea termenelor tranzitorii, cetățenii elvețieni se pot stabili și lucra liber în țările membre ale UE, iar cetățenii țărilor UE se pot stabili și lucra în Elveția, cu condiția de a poseda un contract de muncă valabil, de a exercita o activitate independentă sau de a putea atesta că dispune de mijloace financiare suficiente și de o asigurare medicală. Extinderea Acordului pentru România și Bulgaria a fost aprobată prin referendum popular la 8 februarie 2009, cu intrare în vigoare la 1 iunie 2009.

- **Transporturi terestre:** Deschiderea progresivă a piețelor transporturilor rutiere și feroviare, cu obiectiv declarat de creștere a ponderii transportului feroviar. UE a acceptat creșterea la 325 CHF a redevenței pentru circulația camioanelor (sumă care se alocă dezvoltării infrastructurii transportului feroviar), iar Elveția a acceptat creșterea la 40 tone a limitei greutății camioanelor care pot circula pe șoselele sale.

- **Transportul aerian:** Acordul garantează companiilor aeriene acordarea progresivă de drepturi de acces pe piață.

- **Agricultura:** Comerțul cu produse agricole este simplificat pe anumite segmente (brânzeturi, produse lactate transformate), pe de o parte prin reducerea taxelor vamale, pe de altă parte prin recunoașterea echivalenței regulilor sanitar-veterinare, fito-sanitare și ale agriculturii biologice.

- **Cercetare dezvoltare:** Cercetătorii elvețieni și întreprinderile elvețiene pot participa la programe cadru ale UE.

- **Achizițiile publice:** Extinderea, pentru localități/comune și diverse întreprinderi publice sau private, a obligativității, conforme regulilor OMC, de a lansa licitații pentru achiziții publice de bunuri și pentru lucrări de construcții în anumite sectoare (căi ferate, aprovizionare cu energie)

- **Barierile tehnice în calea comerțului:** Simplificarea examinării conformității produselor. Evaluarea conformității produselor destinate ansamblului pieței europene nu mai trebuie repetată în Elveția sau în UE.

ACORDURI BILATERALE II (încheiate în 2004, cu date diferite de intrare în vigoare)

Acordul	Data ratificării de către UE	Data ratificării de către Elveția	Data intrării în vigoare a acordului	Punerea în aplicare a acordului
Produse agricole transformate	Ianuarie 2005	Martie 2005	30 martie 2005	1 februarie 2005
Statistică	Februarie 2006	Mai 2005	1 ianuarie 2007	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Mediu	Februarie 2006	Mai 2005	1 aprilie 2006	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Media	Februarie 2006	Octombrie 2005	1 aprilie 2006	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Pensii	Noiembrie 2004	Mai 2005	31 mai 2005	Acord aplicabil pensiilor vărsate de Comisia Europeană începând cu 1 ianuarie 2006 (art.5, par.2)
Schengen/Dublin		Martie 2006	Intrare formală în vigoare: la 1 martie 2008.	Intrare în vigoare operațională: la 12 decembrie 2008. Intrare definitivă în vigoare: la 29 martie 2009, data de schimbare a orarelor de zbor, de la care aeroporturile aplică regimul Schengen. Eliminarea controalelor sistematice ale persoanelor la frontiera spațiului Schengen asigură fluiditatea traficului transfrontalier. În același timp se întărește controlul la frontiera exterioară, precum și cooperarea polițienească și judiciară, ceea ce permite combaterea mai eficientă a criminalității transfrontaliere.
Lupta antifraudă			În prima zi a celei de-a doua luni care urmează ultimei notificări a instrumentelor de ratificare	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Fiscalitate	Februarie 2005	Mai 2005	1 iulie 2005	1 iulie 2005 (art.17 și 18 ale acordului - sub formă de schimb de scrisori)

**Evoluția schimburilor comerciale româno-elvețiene
în perioada 2005-2015***

(conf. statisticii românești)

Anul	U.M.	Total	Export românesc	Import din Elveția	Sold balanță
2005	mil. EUR	589,9	186,5	403,4	-216,9
2006	mil. EUR	578,8	157,5	421,3	-263,9
2007	mil. EUR	578,2	221,6	356,6	-135,0
2008	mil. EUR	715,3	302,3	413,0	-110,7
2009	mil. EUR	604,4	254,4	349,9	-95,5
2010	mil. EUR	689,4	260,4	428,9	-168,5
2011	mil. EUR	706,9	299,6	407,3	-107,7
2012	mil. EUR	741,7	277,2	464,4	-187,2
2013	mil. EUR	684,9	268,2	416,6	-148,4
2014	mil. EUR	776,3	296,6	479,7	-183,0
2015*	mil. EUR	399,9*	149,4*	250,5*	-101,0*

*Conform datelor statistice provizorii, disponibile la 30.06.2015

Adrese internet în Elveția

Administrația federală	www.admin.ch cu linkuri la web-site-urile celor 7 departamente federale (ministere)
Parlament	www.parlament.ch

Departamente federale (ministere)	
Dept. federal al afacerilor externe	www.dfae.admin.ch www.eda.admin.ch
Dept. federal al economiei -Secretariatul de stat pentru economie - SECO -Oficiul federal pentru agricultură -SGE - Switzerland Global Enterprise	www.evd.admin.ch www.seco.admin.ch www.blw.admin.ch www.s-ge.com
Dept. federal pentru mediu, transporturi, energie și comunicații -Oficiul federal pentru energie	www.uvek.admin.ch www.bfe.admin.ch
Dept. federal al finanțelor -Administrația federală a vămilor -Tariful vamal de import al Elveției	www.efd.admin.ch www.ezv.admin.ch www.tares.ch
Dept. federal de interne -Oficiul federal pentru statistică -Oficiul federal pentru asigurări sociale	www.edi.admin.ch www.statistik.admin.ch www.bfs.admin.ch www.bsv.admin.ch
Dept. federal pentru justiție și poliție	www.ejpd.admin.ch
Dept. federal pentru apărare, protecția populației, sport	www.vbs-ddps.ch

Banca Națională a Elveției	www.snb.ch
-----------------------------------	--

Federația întreprinderilor elvețiene «economiesuisse»	www.economiesuisse.ch
---	--

Informații generale despre Elveția	www.ch.ch www.swissworld.org www.myswitzerland.com
---	--

Cantoane		
Canton	Site-ul administrației cantonale, cu informații complete despre canton	Site-ul camerei de comerț și industrie cantonale
Aargau	www.ag.ch	www.aihk.ch www.ahv-aihk.ch
Appenzell -Ausserrhoden -Innerrhoden	www.ar.ch www.ai.ch	www.ihk.ch (CCI St. Gallen-Appenzell)
Basel -Land / Ville -Stadt / Campagne	www.baselland.ch www.basel.ch	www.hkbb.ch (CCI a ambelor semicantoane)
Berna	www.be.ch	www.bern-cci.ch
Fribourg	www.fr.ch	www.cfcis.ch
Geneva	www.geneve.ch	www.cci.ch
Glarus	www.gl.ch	www.glarusnet.ch /glhk
Graubünden (Grison)	www.gr.ch	www.hkgr.ch
Jura	www.jura.ch	www.cci.ch
Lucerna	www.lu.ch	www.hkz.ch
Neuchatel	www.ne.ch	www.cnci.ch
Nidwalden	www.nw.ch	
Obwalden	www.ow.ch	
Solothurn	www.so.ch	www.sohk.ch
Schaffhausen	www.sh.ch	
Schwyz	www.schwyz.ch	
St. Gallen	www.sg.ch	www.ihk.sg
Ticino (Tessin)	www.ti.ch	www.cciati.ch
Thurgau	www.tg.ch	www.ihk-thurgau.ch
Valais	www.vs.ch	www.cci-valais.ch
Vaud	www.vd.ch	www.cvci.ch
Zug	www.zg.ch	
Zürich	www.zh.ch	www.zurichcci.ch www.haw.ch (Camera de comerț Winterthur)

Camera de Comerț Elveția-Europa Centrală (SEC), Zürich Camera de Comerț Elveția-România (CCER), București	www.sec-chamber.ch www.ccer.ro
--	--

Registrul Comerțului (Indexul central al firmelor elvețiene)	www.zefix.ch
---	--

Alte adrese pentru informații economice și financiare	
Autoritatea federală de supraveghere a piețelor financiare - FINMA	www.finma.ch www.ebk.admin.ch
Asociația elvețiană a bancherilor «Swissbanking»	www.swissbanking.ch
SWX Swiss Exchange	www.swx.ch
Asociația Elvețiană a Asigurărilor	www.svv.ch
Swiss Funds Association	www.sfa.ch
Federația elvețiană de turism	www.swisstourfed.ch
Federația elvețiană a birourilor de voiaj	www.srv.ch
Switzerland Business & Investment Handbook - Ghid elvețian	www.swissnetwork.com

de afaceri și investiții (contra cost)	
--	--